VIAȚA ILUSTRATĂ

ANUL IV. Nr. 4 APRILIE 1937



BISERICA MĂNĂSTIRII CURTEA DE ARGEȘ

Anul IV Cluj, Aprilie 1937 Nr. 4

VIAŢA ILUSTRATĂ

Director: NICOLAE COLAN
EPISCOPUL CLUJULUI

BISERICA ŞI VIAŢA PUBLICĂ

DOUĂ HOTĂRÂRI

În timpul din urmă apele vieţii publice s'au tulburat cumplit. De aceea o ceaţă groasă, de apăsătoare îngrijorare, s'a lăsat pe duhul oamenilor iubitori de ţară şi de neam. Această îngrijorare a zorit întrebarea: Unde e Biserica? Ce face Biserica?

Evident Biserica era acolo, în mijlocul apelor tulburate. Ea era în mijlocul fiilor săi întărâtaţi. Privirea ei de mamă iubitoare îi mângâia. Vorbele ei înţelepte îi povăţuia spre frăţească împăciuire. Ca'n toată bună vremea. Dar oamenii nu vedeau Biserica, fiindcă privirea le era împăienjenită de furtună; şi nu auziau îndemnurile ei, din pricina huietului asurzitor.

Biserica s'a suit, atunci, în amvonul Patriarhiei, spre a fi văzută; şi a strigat de-acolo, spre a fi auzită.



Î. P. S. S. Patriarhul MIRON

Într'adevăr Sf. Sinod, ca cea mai înată autoritate bisericească, s'a rostit de curând asupra unor probleme de o importanţă istorică pentru neam. Răspunzând unei adrese, prin care guvernul cerea sprijinul Bisericii pentru pacificarea spiritelor atât de agitate, dar mai ales răspunzând conştiinţei sale de îndrumător duhovnicesc al neamului, Sf. Sinod a dat un comunicat prin care arată, că preoţimea nu poate împlini dorinţa celorce ar voi să vadă Biserica exilată din viaţa publică a neamului.

În trecutul nostru zbuciumat clerul a fost aproape singurul povăţuitor devotat al norodului credincios. Acest cler care până la înfăptuirea unităţii noastre naţionale a suferit şi a luptat eroic în fruntea obştei credincioase nu poate renunţa nici astăzi la dreptul şi datoria sa de a-şi da preţioasa contribuţie la oblăduirea vieţii totalitare a neamului.

Biserica nu are numai datoria de a se ruga pentru fii săi, ci şi de a-i învăţa cum să-şi întocmească viaţa în toate domeniile ei, pentru a putea înainta cât mai sigur spre ţinta supremă a oricărei silinţe omeneşti: viaţa de veci.

Biserica are deci un cuvânt de spus şi cu privire la îndrumarea politică a poporului. Ea îndeamnă pe fiii săi să lupte nu pentru bunuri personale şi trecătoare, nu pentru măriri deşarte, ci pentru interesele obşteşti cari îi leagă întreolaltă, prin iubire, în marea familie a naţiei şi a lui Isus Hristos, Domnul nostru.

România este un stat român, zidit cu jertfele Românilor. Din acest adevăr trebue să purceadă orice operă de legiferare, menită să promoveze în primul rând buna desvoltare şi fericire a neamului românesc. Cetăţenii de alte limbi şi legi se bucură de tratament legal în România mare, dar numai în măsura în care-şi identifică aspiraţiile lor politice cu aspiraţiile naţiunii dominante.

Politica Bisericii ortodoxe române este deci politica marilor interese ale naţiunii române şi ale Statului român. Ea e inspirată de iubirea de Hristos, de iubirea de Rege şi iubirea de Ţară. Clerul nostru n'a ieşit nici odată din brazda acestei ţinute şi nu va ieşi nici în viitor, fiindcă e singura ţinută compatibilă cu îndemnurile Evangheliei şi cu destinul de mărire al neamului românesc.

*

Tot în ultima sa sesiune Sf. Sinod a osândit francmasoneria – ca doctrină, ca organizaţie şi ca metodă de lucru. Şi cu drept cuvânt, fiindcă această organizaţie ocultă propovedueşte necredinţa şi tinde să smulgă pe aderenţii săi dela sânul cald al Maicii Biserici. Necrezând în Dumnezeu, francmasoneria nu crede nici în descoperirea dumnezeiască şi nu se supune nici unei legi morale izvorîte din credinţa creştină. În lupta ei e condusă de cel mai grosolan materialism. Francma-

soneria refuză ideia de naţie. Condusă de jidovii internaţionalişti, ea e un primejdios ferment de destrămare în mijlocul oricărui neam. Ea submi= nează şi siguranţa Statului, întrucât aderenţilor săi le ia jurăminte pentru scopuri străine de idealu= rile urmărite de Statul creştin.

Iată motivele pentru cari Biserica osândeşte francmasoneria, luptând împotriva ei cu toate mij= loacele duhovniceşti, pentruca astfel să păzească pe fiii naţiei româneşti de pierzania întru care=i ispiteşte această organizaţie anticreştină şi antina= ţională. În acelaş timp Biserica ortodoxă română cere guvernului Ţării să ia măsurile cuvenite pen= tru legiferarea desfiinţării integrale a acestei orga= nizaţii, care alături de secte, destramă solidaritatea sufletească a neamului şi primejdueşte însăşi exis= tenţa Statului român, întregit – cu atâtea jertfe – în graniţele lui fireşti.

Hotărîrile Sfântului Sinod pun în lumină încă odată adevărul, că cine nu=i cu Biserica, e şi îm= potriva neamului.

† NICOLAE COLAN

CONTRA SLOVEI STRICĂCIOASE

RUGUL DELA EFES

Orice crimă e un rău. Slova care în= deamnă la rău, e slovă criminală. Şi invers: slova criminală e un rău. Iar răul trebueşte combătut, înlăturat, suprimat, nimicit. Mântui= torul Hristos de=aceea a venit în lume, ca să ne scape din robia celui mai mare rău – pă= catul – din care derivă toate relele celelalte; deci şi slova care naşte din păcat, adică slova criminală. A suprima această slovă stricăcioasă, înseamnă a nimici o parte din imensul rău cât există pe pământ. A nimici cuvântul care con= duce la păcat, e o datorie elementară de hi= gienă lăuntrică, cu care suntem obligaţi faţă de sufletul nostru, cel puţin în măsura în care sun= tem îndatoraţi să ferim de boală cele dinafară ale noastre şi să le lecuim când ajung la be= teşug. Una din cele mai eficace metode pentru înzdrăvenirea mădularelor ostenite ale tupului, constă în a merge vara la mare – dacă ai con= cediu şi arginţi – şi a te prăji la lumina tămă= duitoare a razelor solare, cari ard mai sigur decât orice leacuri de laborator leghioanele de microbi colecţionaţi în localuri insalubre, sau chiar în locuinţa certată cu higiena şi cu soa= rele, pe care o ai. Focul aşadar nu=ţi cauzează numai pagube, ci îţi agoniseşte lungime de de viaţă, când ştii cum să umbli cu el.

Pentru suprimarea slovei criminale, odată ce eşti convins de pericolul pe care=l prezintă ea, socotesc că focul e una din cele mai eficace unelte – poate cea mai eficace. Un asemenea procedeu n'ar fi deloc păgânesc. Dimpotrivă. Lupta contra răului e o poruncă creştinească. Mădularul care te sminteşte trebue să=l înlături dela tine. Desigur aşafel, încât să nu cauzezi pagube unui ins nevinovat. Deci dar, dacă vei distruge cu foc cărţile jupânului Marton Herz, n'ai săvârşit nici un păcat.

Iar de=ţi va spune cineva că el aşa înţe= lege să=şi câştige pâinea şi deci n'ai dreptul să te amesteci în daraverile lui, îi vei putea răs= punde că nu=i creştineşte să=ţi agoniseşti bu= cata de pâine ca răufăcătorii. Atât autorul care scria asemenea cărţi cât şi editorul care le tipă= reşte şi îngrijeşte de răspândirea lor, sunt rău= făcători. Nu=i nevoe să fabrici exclusiv cărţi cari gâdilă simţurile şi aţâţă poftele trupului, ca să poţi să trăieşti. Asta nu mai e meserie, ci=i curată tâlhărie. Dar noi ştim prea bine că nici unul dintre furnizorii de literatură senzaţională nu s'a dedat acestei păgâneşti îndeletniciri nu= mai ca să=şi asigure nevoile traiului de azi pe mâine, ci fie din pofta de=a strânge cu uşurinţă averi fabuloase, fie cu scopul blestemat de=a arunca în ghiarele stricăciunii tineretul cel lesne conrupt, ca să ne vatăme astfel sănătatea nea= mului.

Avem nevoe de=o curăţenie radicală a slo= vei care ne hrăneşte gândurile dacă vrem să începem o viaţă nouă. Şi ţara noastră parecă s'a săturat de mocirlă şi caută această viaţă. I=o vom da cu un ceas mai devreme, dacă ne vom dovedi fără cruţare faţă de slova care suceşte minţile. Nu=i vorba de regisat nişte demons= traţii răsunătoare, de cari să scrie gazetele, des= pre cari să vorbească străinătateea ci de=o trans= formare totală a fiecărui ins, ca să ajungă acolo încât să refuze organic slova criminală. Nimi= cirea cu foc a cărţii împricinate, va urma apoi dela sine, automat. Nu=i vorba de îndemnuri la rebeliune, cu devastări de librării şi chioşcuri de ziare, cu păgubirea unor vânzători sărmani şi de multeori atât de puţin instruiţi încât nici nu ştiu ce vând la tejgea, ci de=o răscoală cu= minte a tuturor conştiinţelor româneşti cu un orizont mai larg decât o palmă dela nas, cari



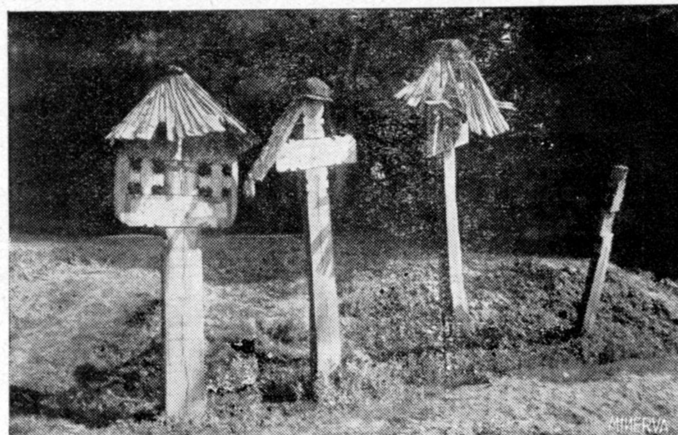
Sf. Pavel (Catedrala din Reims)

să impună stăpânirii să legifereze ostracizarea slovei criminale.

Acest front de conștiințe nu se poate închega din atei și indiferenți, nici din adepții vre-unui soiu de morală filosofică. El va putea fi numai rezultatul unei solidarizări a tuturor bunilor creștini pe cari îi ocrotește pământul românesc, creștini cari să nu rușineze cu faptele lor numele ce-l poartă, creștini cari să se pătrundă de învățătura ce le-o împărtășește Biserica tot atât de adânc ca și păgânii din Levant, de acum două mii de ani, pe cari îi evanghelíza sfântul Apostol Pavel. Numai ei vor putea lua atitudine față de un prezent nemernic, cu o înverșunare întru nimic inferioară celei a primilor creștini. Următorul episod din istoria strădaniilor pauline ne va da poate de gândit.

Pe vremea sf. Apostol Pavel, Efesul era metropola sodomizată a Asiei mici. Aici vine neobositul misionar în cursul călătoriei sale a doua. Dar numai pentru scurtă vreme. În timpul călătoriei misionare a treia, el își stabilește aci cartierul general al binevestirii sale, predicând Evanghelie lui Hristos, Efesenilor, aproape trei ani de zile. Cine vrea să cunoască în amănunțime fizionomia morală a acestui oraș păgân, pe vremea când l-a vizitat sf. Apostol Pavel, să citească următorul studiu: „Cartea Sf. Apostol Pavel către Efeseni de Nicolae Colan“ *(în Anuarul V al Academiei Teologice „Andreiane“ ort. rom., Sibiu, 1928-1929, îndeosebi pagina 41-43). Căci pe noi ne interesează aici numai un succes din cele multe pe cari le-a cucerit Sf. Apostol Pavel cu predica sa. Întâmplarea ne-o povestește* Faptele Apostolilor *(19, 19):* „Și destul de mulți din Efesenii ce se ținuseră de meșteșugul vrăjitoresc își aduceau cărțile și le dădeau foc în fața tuturor. Și au socotit prețul lor și au găsit că făceau cincizeci de mii de bani de argin.“ Atât de puternic creștea cuvântul Domnului și se întărea, *spune versetul următor (F. A. 19, 20). Adaosul acesta își are semnificația lui. Căci cărțile arse de Efesenii increștinați de sf. Apostol Pavel nu țineau de literatura ieftină care se vinde și astăzi la orice bâlciu. Ele erau „Efesia grammata“ cari conțineau știința artelor magice practicate de vrăjitorii, astrologii și șarlatanii efeseni. Nimic nu ne împiedecă să credem că cinstea în cari erau ținute aceste cărți echivala cu aceea de care se bucură astăzi Biblia, în ochii oricărui creștin bun. Valoarea lor – cincizeci de mii de bani de argint – reprezintă o sumă fabuloasă. Cuvântul detunător al Apostolului isbise în plin. Izbânda lui Isus trebuia să însemne moartea zeilor și ruina șarlataniei. Efesenii s'au înoit cu totul. Au tras cu veana uitării peste mizerabilul lor trecut. Altfel, e greu să ne închipuim că s'ar fi putut lipsi cu atâta entuziasm de cărțile lor vrăjitorești. Momentul din Faptele Apostolilor 19, 19-20 e mult mai important decât ni se pare la o lectură fugară.*

Trebue să mărturisesc că eu însumi l-am citit de-atâtea ori, fără să-i dau o atențiune deosebită. Până odată. Când într'o carte care se ocupă, printre alte, cu poziția sf. Apostol Pavel în artă (Ernst von Dobschütz: „Der Apostel Paulus“, vol. I, Halle-Saale, 1926), am dat peste



Troițe

un clişeu care reproduce tocmai scena arderii cărţilor magice din Efes. Reproducerea e făcută după o pictură a lui Eustache de Sueur (1616–1655), al cărei original drumeţii noştri în Franţa îl pot vedea la Muzeul Louvre din Paris. Tabloul e deadreptul impresionant. Le Sueur, artist de-o delicată simţire, cu un desen ferm şi sigur, ni-l arată pe sf. Apostol Pavel schiţând cu-o mână un gest energic, cuvântând par'că: „Înţelepciunea lumii acesteia nebunie este." La picioarele lui se agită limbile de flăcări ale rugului purificator în care Efesenii prăvălesc cu însufleţire cărţile pierzaniei. Pictura e o exegeză complectă a episodului pomenit.

Mă opresc aici, urând generaţiei care se numeşte „nouă", să desprindă din gestul Efesenilor împreunaţi cu Hristos, învăţămintele cele drepte. Căci ele nu sunt deloc greu de găsit.

GRIGORIE T. MARCU

Intoarcere 'n lumină...

— Fragment —

...În dimineaţă limpede ca roua
Sorb din adâncuri de azur lumină
Cu cupa gândului de cântec plină.
Mă 'ndoi în vânt, pe câmpul pajiştilor crude,
Ca vânturile blânde să-mi cuprindă,
În tremurări — făptura-mi din oglindă
De rouă 'ncopciată peste câmpuri ude.
Şi legănat mereu în cântec pur,
Mă simt jucând pe fire de lumină,
Desprinse din fântânile de-azur.

De glasul ierbii sunt chemat mereu,
Să îngenunchiu la troiţa bătrână,
Să mângăi mieii baciului din stână
Să 'mprăştiu în lumină gândul meu.

IONEL MĂNIŢIU

STILURI DE VIAŢĂ

STILUL ELADIC

„Cine o contemplează nu poate fi atins de nici un rău şi se simte in armonie cu el însuşi şi cu Universul."

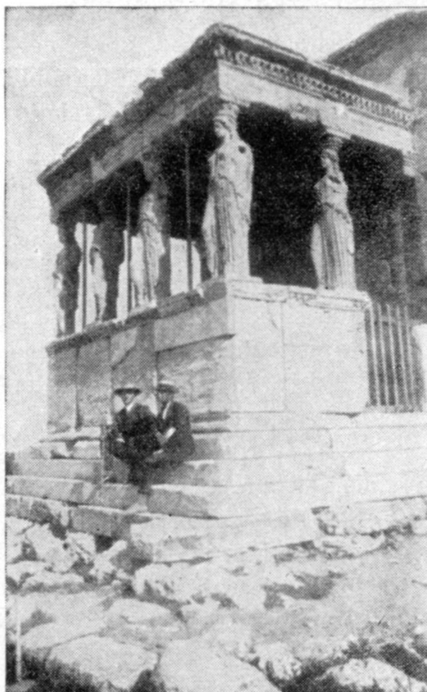
Goethe.

Grecia antică este un mister luminos. Prezenţa ei e pretutindenească şi totuşi ascunsă. Căci „Atena, zice Charles Maurras, nu se adora niciodată fără pudoarea bărbătească şi fără umilinţa prescrisă de o profundă inteligenţă." Pentrucă zeiţa căreia vechiul Elin ii aducea ofrande, omagii şi onoruri era propria sa înţelepciune încoronată de aprobarea destinului. Şi nimeni poate mai mult ca cetăţeanul Atenei n'a simţit mai intens *intimitatea* şi în acelaş timp *monumentalitatea prezenţei divine în lume.* Cupola solară a *eternului prezent,* sub care s'a scurs existenţa năvalnică a vechilor Greci, cuprindea, din porunca aceluiaş *Destin* şi om şi zeu. Vieţile lor, întâmplările, pasiunile, care le înfierbântau nervii şi le îndumnezeiau carnea, de multeori se încrucişau. De câteori n'au fost chemaţi zeii drept judecători ai discordiilor dintre muritori? Şi la rândul său, omul adeseori a trebuit să decidă în neînţelegerile dintre nemuritorii Olympului. Să mai spunem că zeităţile se împărţiau în cete potrivnice după simpatia şi favorurile acordate oamenilor? De câteori n'au participat, cu fulgerile şi mânia cerului, la luptele şi războaiele oamenilor! Această *intimitate,* această frăţească apropiere sau convieţuire între uman şi divin, nu anula *distanţa firească* şi nu păta cu deşertăciunea ambiţiilor *monumentalitatea divină.* Vechiul Elin, fie chiar şi genialul Socrate, avea totdeauna conştiinţa clară că participă la o putere superioară, deşi era încărcată cu toate pasiunile, dorurile şi visurile omeneşti. Raporturile lui cu Divinitatea erau orânduite de acel miraculos *geniu al gradaţiilor ierarhice şi al ordinei,* care era una din dimensiunile de mare rezistenţă ale vechiului Grec.

Raţiunea s'a născut în Grecia antică. Şi totuşi, istoria nu cunoaşte popor şi cultură frământate de mai vijelioase pasiuni. Nicăeri poate ca în sufletul Elinului *apetitul divin* şi *setea de nemurire* n'au aprins vâlvătăi mai consumatoare. Pentrucă vechii Greci sunt maeştrii cari au născocit mijlocul de *eternizare a omului.* Nicăeri în lume n'a ars mai multă *omenie creatoare* ca în cele trei secole de străveche mărire grecească (sec. VI, V, IV a. Ch.) Înţelegem prin *omenie* rangul ontologic al omului spre deosebire de celelalte forme existenţiale. Şi ca să fim mai completi numim acest rang *poziţia demiurgică a omului* în cosmos.[1]) În această direcţie stilul de viaţă a clasicei Elade dă măsura perfecţiunii omeneşti. Perfecţiune însă, în veşnic neastâmpăr şi în continuă frenezie creatoare.

Linia dreaptă a lui Euclid, statuia lui Phidias, epopeia cu accente baladice a lui Homer,

[1]) Lămuriri în esseul nostru din „Gândirea", „*Chemarea Paradisului.*"


Atena: Cariatidele din Acropole

ideea lui Platon, sfera lui Parmenide, tragicul lui Eschil şi Sophocle, ritmuririle largi şi dumi= nicale ale lui Pindaros, geniul politic al lui Pe= ricle, virtutea socratică, focul lui Heraclit, dragos= tea şi ura lui Empedocle, atomul lui Democrit şi numărul pythagoreic, toate de rotunzimea lumi= noasă a raţionamentului aristotelian, nu sunt limite definitiv fixate, statice şi moarte, ci popasuri so= lare ale unui neam în ascensiune spre desăvârşire. Nici nu putea fi altfel. Gândiţi=vă numai că într'o explozie frenetică de trei veacuri Grecii au trebuit să inventeze totul. Desigur, şi lucrul este verificat, Grecii iubiau *limita* şi *forma* – n'au fost doară poporul cel mai inzestrat cu geniu artistic – căci prin ele se apărau *de necunoscut, de infinit, de neant.* Ce teroare exercita *frica de infinit* asupra Grecului nu ne poate spune decât *profund de tragica lui concepţie despre lume şi viaţă.* Lu= mina lui Apollo era etern însoţită de umbrele nop= tatice ale lui Dionysos. Strălucirea Olympului îşi avea corespondentul în intunecimile Hadesului. *Sfera* lui Parmedine creştea totdeauna din *eterna curgere* a lui Heraclit. „Unul" celui dintâi era obrazul geamăn al „multipolului" celui din urmă. „Imuabilitatea" unuia coexista cu „vecinica miş= care" a celuilalt. Armonia creştea din contradicţie, şi contradicţia era semnul marei bogăţii sufleteşti a Grecului. Grecul antic a trăit amplu şi adânc de dureros *„contradicţia."* El ştia tot aşa de bine ca şi La Bruyère, că „există un punct de perfec= ţiune în artă, ca unul de bunătate şi de maturitate în natură", dar mai ştia că nimic, nici chiar pu= terea zeilor, nu=i putea garanta certitudinea şi per= manenţa. El era convins de aspra înţelepciune a lui Heraclit, că Dumnezeu e zi şi noapte, iarnă şi vară, războiu şi pace, prisos şi foamete... Poporul elin, „le plus inteligent et le plus subtil raisonneur", cum îi zice Maurras, îşi dădea seama de existenţă şi de viaţă aşa cum sunt. Poate de aici *unicul* şi *eroicul său efort* de a le birui prin artă, filosofie şi ştiinţă. În această privinţă, ni se par elocvente următoarele consideraţii ale d=lui D. D. Roşca: „Viaţa nu e făcută poate pentru adevăr care, cum obişnuia să spună Renan, poate că e trist. Şi e necesar să fie, eventual, salvată cu minciuni bine= făcătoare... Ştiinţa, arta, filosofia, morala caută şi găsesc mijloace ce ne pun la adăpost contra ade= vărului crud care, încă odată, s'ar putea să fie foarte trist.

Deosebirea între ele nu e substanţială. Filo= sofia ştie câte odată, dar n'are curaj s'o mărturi= sească ori de câteori ştie. Singură arta ştie şi măr= turiseşte cu sinceritate...

Iluzii fiind, nici una dintre ele nu poate schimba fondul făcut din brutalitate oarbă al exis= tenţei. Dar, îmbrăcându=l cu haina lor idealiza= toare, aruncând lumina lor liniştitoare şi propriul lor miraj peste el, ele fac vieaţa posibilă: sunt re= medii contra durerii ce o cauzează vieaţa prin simplul fapt că e aşa cum e. Sunt refugii protec=


Muzeul Louvre din Paris: Venus de Milo

toare contra sentimentului obscur dar puternic pe care-l au, în momentul de luciditate, până și conștiințele vulgare și spiritele frivole, sentiment că existența e ca un vis urît, vis rău, plin de mistere amenințătoare. Sunt răspunsuri pe care ingeniozitatea omenească le-a dat înțelepciunii triste a Silenului torturat. Înțelepciune formulată în teribila: „Mai bine-ar fi pentru om să nu se fi născut; dacă s'a născut, să se întoarcă cât mai curând posibil în împărăția nopții." (Într'un fragment din *Eudemos* al lui Aristot.)

Se pare că vechii Elini au avut o astfel de concepție a existenței: Fatalitatea oarbă domnește, cum se știe, până și peste zeii Olimpului. Și ei sunt abandonați jocului capricios și crud al sorții. Când a crezut c'a cucerit fericirea, Elinul a rugat zeii să-i trimită mai degrabă salvatoarea moarte, decât să-l lase în viață pradă sorții geloase și răzbunătoare! Textele acumulate de Burckhardt și, acum de curând, de către A. J. Festugière *(L'idéal religieux des Grecs et l'Evangile,* Paris, 1932), texte culese din întreaga poezie elină (cea homerică și cea gnomică, cea lirică și cea tragică), ca și din istoriografia grecească, vorbesc cu accent mare despre pesimismul elinic. Concepute în liniile lor generale printr'o mișcare de reacțiune a sufletului, filosofia și misticismul grec și arta greacă ne apar astfel ca niște plăsmuiri ale desnădejdii. Dar plăsmuiri cari n'au reușit decât în parte să consoleze sufletul elin de groaza pe care, în tot cursul duratei lui, i-a inspirat-o existența".

Pe linia acestor considerații, înțelegem admirația lui Nietzsche pentru *marele suflu tragic și patetic* al Eeladei, căci în Grecia s'a născut nu numai *Rațiunea,* ci și *Tragedia!*

Fenomenul heladic, „cel mai mare eveniment din istoria lumii", își găsește expresia simbolică, sau dacă vreți, icoana mitică în figura lui Janus Bifrons, cu o față întoarsă spre lumina Răsăritului și cu alta spre ținuturile umbroase ale Apusului, cu un ochiu slujind lui Apollo și cu celalalt însetând după Dionysos.

Dar totuși, și aicea rezidă *miracolul grecesc* dar și suprema lui consolare, lumina a biruit întunerecul, poate numai temporal, dar l-a biruit, și *duhul ordonator al rațiunii,* acel *Nus* al lui Anaxagora, sfetnicul lui Pericle, a început să plutească deasupra apelor. Și de atunci Grecia este izvorul *Frumosului, al Adevărului, al Binelui* și modelul *virtuții eroice.* Acestea, pe lângă dimensiunile majore, *dimensiunea epopeică* și *dimensiunea tragică,* constituesc legitimarea de rang divin a geniului grecesc. Geniu, *obscur de prea multă claritate și preciziune.* Îndrăgostit până la *nebunia lirică* de concret și totuși cel mai dibaciu mânuitor al abstracțiunilor, al conceptelor, al raționamentului! Dar logica, această subtilă și fermecătoare artă de a gândi, ei au creiat-o și ne-au lăsat-o moștenire.

Dar mai presus de orice, acest popor de comercianți, de aventurieri, certăreț și desbinat până la sfâșiere de politică, a pătimit în cea mai mare măsură de *sacra patimă a creației artistice. Forma plastică,* rotundă și conturată, vie și concretă, era *marea pasiune* a neastâmpăratului geniu elin. Și ce-au admirat Ronsard, La Fontaine, Molière, Racine, Goethe, Winckelmann, Hölderlin, Mistral, Nietzsche, Stefan George, dacă nu această sublimă virtute a sufletului grecesc. Căci vechiul Grec, înainte de a fi *erou, filosof, legislator, moralist, retor, om de știință* sau *politician,* era **artist.** Pentru el toate începeau și sfârșiau în *forma intuitivă a artei.* Simbolul suprem al viziunii despre lume și viață la vechii Greci era *Statuia corpului omenesc,* forma vie și concretă. Subt privirea însetată și creatoare de formă a Grecului, *și apa devenea statuie.* Iată de ce, logica lui Aristot, geometria lui Euclid, dialectica lui Platon, filosofia lui Parmenide și a lui Heraclit sunt în egală măsură opere de artă. Suflul tragic și eroic al Greciei clasice, alimentat de o concepție artistică a vieții, iată ce entuziasma până la extaz pe Nietzsche.

Dar în ultimă analiză, ce n'a inventat și ce nu ne-a lăsat drept moștenire geniul grecesc?

Grecia ne-a transmis științele: *matematica, geometria, astronomia, mecanica, fizica, logica, metafizica, teologia, filosofia, geografia,* tot atâția termeni grecești. Tot Grecia ne-a lăsat și artele. Ascultați: *muzica, poesia, retorica, sculptura, arhitectura, teatrul, politica.* Și numitorul comun, cum îi spune Maurras, al tuturor aplicărilor în artă și știință, „technica" este un alt semn grecesc.

Ei ne-au învățat *măsura, ordinea, echilibrul,* dar mai ales *arta de a gândi și a exprima.* Pentrucă tot ce simțiau acești oameni, păstori sau filosofi, eroi sau preoți, erau înclinați, din nu știu ce poruncă fatală a sângelui lor, să gândească. Și Grecii au gândit mult despre lume și despre ei. Putem afirma, fără exagerare, că Grecii au gândit pentru toată lumea, deși flacăra geniului lor demiurgic n'a strălucit decât trei veacuri pe culmile istoriei. Dar în trei secole, geniul elin, ca *suflul unui demiurg organizator,* a inventat mijloacele de *eternizare a omului.*

Și nimic nu exprimă mai concis și mai pregnant această eternizare a omenirii decât termenul *eu,* poate cel mai grecesc din toată limba, care

înseamnă *bine* şi *bun* tot deodată şi intră în formaţia atâtor nume proprii şi comune că umple o sută douăzeci şi şase coloane de dicţionar, după mărturia lui Maurras. Acest **eu** ne arată că pentru Grec lucrurile şi oamenii, viaţa şi lumea, au valoare în măsura în care sunt *bune* şi *frumoase*.

Există un stil de viaţă mai înalt şi mai omenesc?

GRIGORE POPA

Dreapta:
Tesalonic: Biserica Preacuratei Fecioare Maria



MUCENICUL GHEORGHE

În pragul morţii sale pe cruce, Mântuitorul într'o magistrală cuvântare de despărţire, cere ucenicilor să-i rămână credincioşi, iubindu-se între olaltă şi activând la cucerirea lumii pentru o viaţă nouă închinată iubirii de Dumnezeu şi iubirii deaproapelui. Le promite sprijinul ceriului şi le asigură reuşita. Nu trece cu vederea însă nici laturea umbroasă a acestei misiuni. Vor avea de întâmpinat obstacole nebănuite, vor suferi prigoane, câtă vreme lumea în mijlocul căreia au să activeze, este o lume a necredinţei şi răului. Ura ei să nu-i descurajeze. Nu vor fi mai mult urâţi, decât este El; nu vor suferi mai mult, decât sufere El. Precum El prin suferinţă triumfă asupra stăpânirii păcatului, astfel şi suferinţa lor va fi aluatul care va dospi viaţa cea nouă, viaţa fericită şi fericitoare.

Cererea i-a fost urmată, prevederile i s'au împlinit.

Apostolii şi ucenicii au pornit neînfricaţi la cucerirea lumii, cu armele cuvântului divin şi ale virtuţilor creştine. Ajutorul supranatural a făcut minuni cu ei. Au suferit, ducându-şi fiecare cu credinţă povara crucii şi au învins.



Primăvară

Noua împărăţie îşi ramifică viguros rădăcinile în imperiul păgânătăţii. Legile şi scopul ei entuziasmează pe toţi cei dornici de mai bine.

Din temelii se clatină vechea împărăţie a păcatului. Înainte de a muri opune uriaşe puteri de rezistenţă. Într'o luptă aprigă, necruţătoare, ceriul şi iadul îşi dispută puterea de stăpânire asupra acestei lumi. Luptă care de atunci încoace a îmbrăcat atâtea forme. Astfel jertfei lui Hristos îi urmează cu necesitate mucenicia apostolilor şi a nenumăraţi luptători ai tuturor veacurilor adunaţi sub steagul creştinismului. Cererea Mântuitorului în clipa despărţirii, devine un testament scump pentru tot ceeace este simţire creştină.

Dacă în împărăţia divină sunt multe scaune, înseamnă că demnităţile diferă după înţelegea trăirii testamentului lui Hristos. În luptă se disting viteji ai crucii. Ei premerg cu exemplul, ca nişte luceferi luminoşi în întunerecul vieţii.

Sunt tot atâţia stâlpi, pe cari se razemă monumentala clădire a Bisericii. Sunt tot atâtea pilde de vrednicie pentru Hristos. Veacurile nu le pot întuneca amintirea, strălucirea lor se perpetuează luminoasă în viaţa creştinismului. Din ea se alimentează sufletul generaţilor tinere, pentru a putea susţinea şi întări cu vrednicie moştenirea încredinţată. Este deci nu numai un act de recunoştinţă, ci o necesitate educativă, ca Biserica să serbeze amintirea martirilor ei.

În 23 Aprilie ortodoxismul închină o zi amintirii mucenicului Gheorghe.

Cu chipul lui suntem familiarizaţi. Îl vedem zugrăvit pretutindeni în jurul nostru: pe tâmplele bisericilor, pe icoanele cari împodobesc casele creştinilor, pe drapelele armatei. Ne apare ca un tinăr frumos, îmbrăcat în armură de soldat roman, călare pe un cal superb, înfruntând cu suliţa terminată în formă de cruce, mânia unui balaur.



Sf. Gheorghe

Evident tabloul este simbolic; el sintetizează lupta creştinismului cu păgânismul, lupta credinţei adevărate cu răutatea.

Se întemeiază pe o legendă cunoscută în cercurile largi creştine prin sec. XI-XII, şi care se poate fi urmată până în sec. VIII. Cuprinsul ei ce se reduce la o minune a martirului Gheorghe, este următorul: În apropiere de oraşul Sasia, centru de reşedinţă al regelui păgân Selbios din Capadochia, se pripăşise un balaur, care prin cruzimea lui băgase spaima în locuitori. Regele pentru a-l îmblânzi hotărî să i se jertfească zilnic un copil. La sorţi ieşi intr'o zi unica sa fică, Margareta. Sf. Gheorghe interveni şi omorî balaurul. Regele şi poporul oraşului drept recunoştinţă se convertiră la crestinism.

Mucenicul Gheorghe trebueşte privit ca tip al principiului creştin în luptă cu principiul răului. Datele sigure asupra vieţii lui justifică această distincţie. Trăeşte intr'un timp de grea încercare pentru creştinism. Pe tronul împăraţilor romani este Deocleţian. Un soldat ambiţios care vrea să refacă puterea imperiului pe temeliile păgânismului.

E orb şi surd în faţa putregaiului moral din juru-i, în faţa suferinţelor şi nemulţumirilor mulţimii, în faţa haosului neştiinţei şi credinţelor ridicole. Cu toate că imperiul este în plin proces de desagregare vrea să-l menţină prin forţa unor principii perimate şi barbare. Cu puterea armată înăbuşe orice încercare de organizare a vieţii sociale după noua ideologie creştină. În toate provinciile imperiului curg râuri de sânge nevinovat. Ce cumpănă de încercare pentru mărturisitorii lui Hristos. Unii fug înaintea perzecutătorilor alţii se lapădă de El, dar mulţi se jertfesc pentru El. Între aceştia străluceşte tinărul ostaş Gheorghe din Capadochia Asiei Mici. Deţine un loc de răspundere în armata romană. Porunca îl obligă să ridice sabia împotriva fraţilor lui întru Hristos. El care-i iubeşte, le-a ajutat în atâtea împrejurări, din locul lui de comandă refuză împlinirea ordinului. E conştient de urmări, încearcă totuşi un demers pe lângă împăratul, pentru a dovedi zădărnicirea luptei împotriva unui principiu de viaţă care a captivat sufletul lumii. Împăratul, precum era de prevăzut, nu cedează, dinpotrivă intensifică prigoana. Ura care alimentează vărsarea de sânge se întoarce furioasă şi împotriva Mucenicului Gheorghe. E scos cu ruşine din armată, e schingiuit. În hotărârea luată nimic nu-l clinteşte. Se gândeşte în mijlocul suferinţelor numai la cel ce a suferit pe crucea Golgotei. E fericit că ceriul i-a hărăzit martiriul pentru idealul omenirii. Suferinţa lui în tăcere este o încurajare pentru atâţi alţii mai puţini tari.

Nici chinurile frângerii pe roată, nici străpungerile cu suliţa nu-l înfrică. În sfârşit, în anul 303, având tocmai vârsta Mântuitorului, moare fiind decapitat.

A trăit pentru Hristos, a trăit şi murit pentru El. Eroismul lui pus în serviciul împărăţiei divine a odrăslit. Cu un deceniu în urmă legiunile armatei romane sunt în majoritate creştine. Constantin cel Mare pune pe steagurile imperiului semnul crucii. E semnul biruinţei. Creştinismul a câştigat o primă mare biruinţă, preludiu al gloriei finale.

Ce exemplu unic se desprinde pentru noi din viaţa Mucenicului Gheorghe!

Trăirea evanghelică şi azi este împreunată cu suferinţe. Eroismul creştin nu mai este o necesitate. Viaţa socială şi culturală ce-i drept poartă timbrul creştin, totuşi împărăţia lui Dumnezeu nu s'a înstăpânit în lume. Puterea iadului este în plină activitate printre oameni. Moştenirea lui Hristos trebue apărată şi întărită.

Iată o misiune care ne revine fiecăruia în parte. A o duce la bun sfârşit este o problemă de fiecare zi, ce reclamă cheltuială de energie. Nu este isvor mai bun de reimprospătare a energiei decât pilda martirilor, între cari fără îndoială un loc de frunte ocupă Mucenicul Gheorghe.

G. MUNTEANU

STROFE PENTRU COSÂNZIANĂ

Casa noastră-aş vrea să fie în livezi
Blând popas în calea primăverii,
Lângă geamuri să 'nflorească merii
Iar cireşii s'o ascundă 'ntre zăpezi.

Păsările primăvara – în April –
Să-şi dureze cuiburi lângă geam,
Să rodeascu stoluri ori ce ram
Legănat cu fiecare tril.

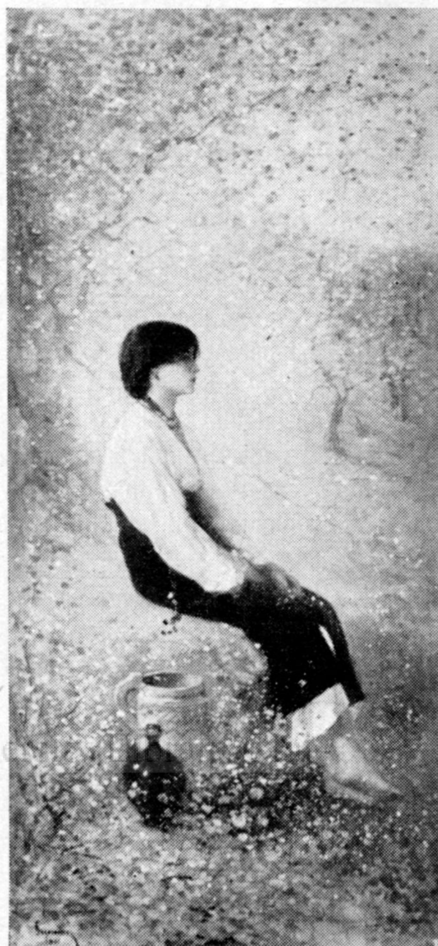
Un izvor să 'nsemne tânăr megieş,
Şi 'n răspântii de lumini cu înserări,
Când vei trece cu cofiţa pe cărări,
Nici să turburi crengi cu fluturi de cireş.

Prin boschete cum nici cale-i să pătrunzi
Să mă afli după freamăt şi să vii,
Şi în jocurile noastre de copii
Între ierburile 'nalte să te-ascunzi.

Dimineaţa să-ţi aduc buchete 'n dar
Şi în păr flori albe să-ţi anin,
Să-ţi înşir mărgele de rubin
Vara – când rodeşte Cireşar.

Leagăn mi-ar fi braţul cu povara
Albă ca lumina de zăpezi
Către casa tăinuită în livezi,
Unde ne surâde primăvara...

AL. STRĂONOANU-BALAŞ



Grigorescu: Primăvara



Domniţă din Bizanţ

GINO NOVELLI

Raţiunea şi Inima

O, raţiunea-i înţeleaptă,
Şi are ochiul minunat:
Pe drumul care şi-a săpat
Păşeşte sprintenă şi dreaptă,
Adânc scrutând în depărtare
Prin cer, peste prăpăstii şi prin mare...
Iar inima-i cu ochi legaţi:
Nu vede, n'are drum tăiat,
Ci rătăceşte ne 'ncetat
Cu paşii legănaţi,
Printre orchestre, printre flori
Şi printre stele până 'n zori,
In slaba licărire a
Nădejdii ce svâcneşte 'n ea...
Şi totuşi raţiunea
Nectarul vieţii ca să-şi soarbă,
Are nevoe şi de ea,
De inimioara mică, oarbă...

Trad. I. V. SPIRIDON

ION PILLAT

Dumnezeu și sufletul în poezia contimporană

Poezia lui Ion Pillat (născ. 1891) este soră bună cu a lui Nichifor Crainic. Dacă maestrul Crainic a adus în țara noastră pe Isus, în poezie, Ion Pillat a adus pe Maica Domnului. Într'o serie de mai multe poeme el cântă nașterea Ei și a Fiului, copilăria, bunăvestirea, steaua și închinarea Magilor, bejenia (nu în Egipt, ci în Ardeal), Rusaliile, jalea și adormirea (roagă pe Domnul s'o așeze lângă Fiul ei) și înălțarea ei la cer.

Când își începe cântările, localizate mai ales pe Valea Argeșului, în *Ruga ca să încep*, poetul nu cere dela Dumnezeu slavă, ci har.

Harul să cânte slava Sfintei Treimi și a Născătoarei Preacurate, așa după cum e zugrăvită în icoanele bisericilor noastre. Într'un loc vedem pe *Iosif Teslarul*...

Maria stă păzind întruchiparea
Lui Dumnezeu în trupul ei curat.

Într'alt loc e *Înălțarea* Maicii la cer, la Dumnezeu...

Și zugrăviți ca 'n lemnul din vechi troițe, iată
Pe Duhul Sfânt, pe Tatăl, pe Fiul — câteși trei,
Și iată pe Maria urcându-se la Ei,
Pe scara unei raze ca dânsa de curată.

Ajunsă în cerul lui Dumnezeu, Maica Domnului mijlocește pentru izbăvirea oamenilor.

Vezi, raiul e o casă din Muscel,
Tot prin livezi de stele sui la el.

O casă albă cu ferestre mici
În care îngerii sunt rândunici.

Și sufletele stau în cuibul lor
Ca pui golași sub strașina de nor.

Aci stă Maica Sfântă în cerdac și lucrează o *Mreajă* pentru mântuirea norodului.

Iar Dumnezeu și Duhul Sfânt și Fiul ei
În casă, stau la masă câteșitrei,

Și vorbesc ca niște gospodari vrednici. — Vine ziua judecății. Maria aruncă mreaja printre stele și pescuește iadul tot. Poetul îi cere ca și pentru el — pentru „robul Tău Ion dela Miorcani" — să întindă mreaja mântuitoare. Este ideea creștină a mijlocirii Maicii Domnului pentru sufletele păcătoșilor.

Urmează un ciclu de *Chipuri pentru o Evanghelie*, în care poetul localizează în țara noastră diferite părți din Evanghelie, cum sunt: năvodul — pescarii de pe Dunare; smochinul neroditor, oaia cea pierdută (ciobanul român numără oile și află că una lipsește; o caută și de aflarea ei se bucură și Domnul în cer), Fiul risipitor, Semănătorul, bunul Samarinean, — un negustor merge dela târg spre mănăstire și e jefuit pe drumul Vlăsiei; trece un egumen, apoi un boer și nu-l ajută, până ce vine un clăcaș zdrențos care-l ia pe umeri și-l duce la mănăstire...

Toată poezia lui Ion Pillat e plină de duhul mănăstirilor, al satelor și al tradițiunilor noastre folclorice. Întors în sat, îi iese în cale *Biserica de altădată*. Intră în ea cu evlavie și privește icoanele celor patru evangheliști cari predică în pustiu; credincioșii nu-i mai calcă pragul.

Biserică de altădată, din nou primește să-ți calc pragul —
Ca 'n noaptea primăverii mele cu zarzării 'nfloriți pe cer.
În somnul veșnic bunu-ți preot demult și-o lepădat toiagul
Și întru Domnul odihnește bătrânul său paracliser.

Stau singur în amurg de toamnă azi, singur eu cu [patimi multe —
Și nimeni nu mai toacă seara prin suflet și prin mahala
Nu-i nimeni să se roage 'n tindă, și taina nimeni s'o asculte
Și la icoane să aprindă sfânt lângă sfânt, stea lângă stea.

Amintirea vremilor apuse, viața părăginită din jurul bisericii, trezește durere în sufletul poetului. Cu atât mai mult, cu cât și el se întoarce dela oraș în *Biserica veche* a satului, cu sufletul bolnav. Dar la țară se înviorează, căci umblă pe la troițe, biserici și schituri, ca pe „drumul magilor."

La țară sărbează poetul *Cina cea de taină*, seara, la umbra — ca un suflet — a casei.

Aci vede el cum frunzele cari pică primesc dela Domnul harul aripilor; aci vede el pe Samarineanca șezând pe o piatră, pe apostoli pescuind și pe Isus sub un smochin — „când pilduia Scriptura cea bună pe pământ" — sau mergând călare pe un asin pe drumurile străjuite de palmieri... Aici își aduce aminte de *Părintele Neculai*, celce intra în inimile oamenilor ca 'n altar...

N'am strâns averi, am strâns doar mântuire —
Și 'n inimi, ca 'n altarul sfânt, pătrund.

Aci e *Mănăstirea* — „logodna cerului cu țara", — aici simte el pe Dumnezeu în parfumul fânului cosit și vede Sfânta Treime zugrăvită în firidele sfintei mănăstiri: Tatăl ca un monah bătrân, Fiul ca un miel prior și sfântul Duh ca un porumb. Probabil tot aici a simțit vizionarul, că în suflet murmură nemurirea *(Poeme într'un vers)*. Satul acesta, cu toată credința, cu tot trecutul, cu toată viața și frumusețea lui patriarhală, ar vrea *Poetul* să-l prindă în versuri și să-l vâre în sân ca pe-un ghem de ață:

Nu sunt al lui, dar satul e în mine;
Trăește 'n sufletu-mi cu toți ai săi.

Simt cum mestec în sângele din vine
Copaci şi case, oameni buni şi răi.

Amestec fără seamăn: cer şi glie,
Iubiri, dureri şi chiot şi blestem —
Tot universul strâns într'o moşie...
O, Doamne, fă să-l deapăn ca un ghem!

De-o fi să fie raiul, poetul îl doreşte să fie un zăvoi cu sălcii, cu miei, cu albine, cu lanuri de grâu, dealuri cu vii, câmpuri de zăpadă, — frumos, încântător, ca Muntenia României.

Ion Pilat nu are poezii religioase în adevăratul înţeles al cuvântului, dar opera lui poetică e miresmuită de un bogat suflu religios şi e plină de subiecte religioase. Are mult din credinţa omului ce adoră pe Dumnezeu din şi prin icoanele sfinte ale bisericilor şi mănăstirilor din ţară. Pentru el Dumnezeu şi sufletul există prin argumentul evidenţei; nu discută fiinţa, nici nu se îndoeşte de existenţa lui Dumnezeu sau a sufletului. El vede pe Dumnezeu Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt, ca şi poporul credincios, în icoane şi-I descrie atributele aşa după cum şi le imaginează Românul în tradiţiunile sale folclorice. Un Dumnezeu umanizat şi adorat ca o icoană sfântă.

Despre suflet, poetul nu vorbeşte direct, ci prin analogii, constatări psihologice şi deducţii, din cari reiese logic şi firesc credinţa în rostul mântuitor al sufletului, ca şi în fiinţa providenţială a lui Dumnezeu.

VASILE VOICULESCU

Doctorul Vasile Voiculescu este poetul îngerilor şi al sufletelor curate. Poezia lui, plină de credinţele satului şi de amintirile copilăriei, răsare şi creşte ca o floare aleasă în grădina gândirii creştine.

Ca şi I. Pillat şi alţi poeţi, V. Voiculescu crede în Dumnezeu şi în suflet în puterea evidenţei. El nu discută nişte adevăruri atât de mari, ci le admite şi se închină în faţa lor ca cel mai bun credincios. De altfel aşa e şi firesc să fie. Credinţa în fiinţa şi existenţa lui Dumnezeu şi a sufletului nu o poate crea nici ştiinţa, nici filozofia, nici arta, nici poezia. O poate lumina, desvolta şi întări, nicidecum naşte. Credinţa este un har, care care ca orice bun, vine dela Dumnezeu. Ea se naşte şi trăeşte numai în sufletele cari au simţ religios. Un om fără simţ religios nu poate crede în Dumnezeu sau în nemurirea sufletului, după cum un om fără simţul văzului nu poate vedea frumuseţea naturii înconjurătoare. Dumnezeu şi sufletul mai mult se simţe şi se crede, decât se raţionează. De aceea se constată că oamenii cari, pe lângă un creer luminat, au şi sentimente puternic desvoltate, cum sunt artiştii, scriitorii şi în special poeţii, sunt de regulă oameni credincioşi. În toată istoria literară a lumii abia se află câţiva poeţi, foarte puţini, supuşi concepţiei materialiste a lumii şi vieţii. Majoritatea lor absolută sunt — spre onoarea lor — idealişti, vizionari profund evlavioşi în faţa misterelor ce stau la începutul lumii şi la baza vieţii.

În poezia lui Voiculescu, credinţa în Dumnezeu este o dogmă. Când era copil, adora pe Dumnezeu în chipul unui boer bătrân cu barba albă, ce locuia într'un palat mare. Mai târziu dascălul l-a învăţat că nu-i acesta Dumnezeu *(Dumnezeul copilăresc).* Dumnezeul lui Voiculescu este Dumnezeul sărbătorilor creştine, Stăpânul lumii şi creatorul sufletului. E Atotputernicul ce-şi scrie numele pe cer prin fulger şi-l rosteşte prin trăznet *(Ploaie mare);* e Domnul celce curăţă gândurile, potoleşte patimile, învie simţirile şi îndulceşte fagurul vieţii *(În pădurile de gânduri).* Dumnezeu e făcătorul omului şi stăpânul inimilor. Astfel Îl slăveşte poetul în poezia *Ia tu arcuşul.*

Cum însuţi Tu de veci Stăpâne m'alcătuişi ca pe-o unealtă
Pe care patima s'alerge ca un arcuş purtat de mână,
Azi simt în suflet cum se 'nchează şi cum năvalnice tresaltă
Cântări, ce nu vor în noaptea vremelnică să rămână.

De aceea scoate-mi de pe coarde căluşul care le sugrumă
Şi lasă-mă să ţin arcuşul cu mâna mea tremurătoare...
Nu te uita că sunt o biată lautǎ şubredă de humă,
Eu simt sbătându-se în mine adânci cântări nemuritoare!

Dar ca să poată să răsune aşa cum legea lor o cere,
Din plin şi slobode, ca duhul ce le-a sădit neînfrânate,
Stăpâne, pleacă-te pe coarde... şi dacă vezi că n'am putere
Ia Tu în mâna Ta, arcuşul, şi cântă în eternitate!

Omul, lut şi suflet, este unealtă în mâna lui Dumnezeu. Tot ce este în noi armonie, vine dela El; chiar şi darul durerii *(Durerea).* Dumnezeu Tatăl poartă grija de mântuirea şi fericirea oamenilor; întrupează prin Duhul Sfânt, în sânurile Fecioarei Maria, pe Isus „marele Mântuitor“, — ce avea puteri să frângă păcatul greu dela început.

Întreaga Domnului mărire
S'a coborît printre păstori.

El, Mesia Isbăvitorul,
— Trimisul Tatălui din Cer —
S'a ridicat sub ocrotirea
Şi 'n casa unui biet dulgher.

Căci harul pururi se revarsă
Pe cel sărac, cinstit şi bun...
...Fiţi gata să primiţi pe Domnul
În ziua sfântului Crăciun.

(Colind).

Slava Domnului s'a sălăşluit printre oameni; harul Lui purifică şi binecuvintează pe cei smeriţi şi buni.

Coborît între oameni, *Isus* vorbea de jertfă,

de dragoste, de primenirea „adâncă și deplină" a omenirii. Dorea ca viața luminoasă ce o vom trăi în cer să o începem fiecare de pe pământ. Din ură însă, cărturarii și fariseii l-au răstignit.

A murit — dar după trei zile a înviat. Rana lui devine mijloc de credință pentru apostoli, pentru poet obiect de pioasă adorare.

Dumnezeu este Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, — e spirit sfânt, viu etern și desăvârșit; Creator, Cârmuitor și Mântuitor al lumii și al oamenilor. Prin viața în El obținem fericirea și nemurirea. Aceasta e credința despre Dumnezeu în poeziile lui Voiculescu.

*

Mai mult decât de Dumnezeu, poetul Voiculescu se ocupă de suflet. De aceea i se potrivește numirea de poet al sufletului.

Sufletul este ciobanul gândurilor și stăpânul cuvintelor *(Coboară cuvintele)*. Împărăția lui se întinde peste tot pământul.

Stă Sufletul cu cârja dinainte...
Jur împrejur pământul lui crăpat
E plin de albe oseminte
Ca văile lui Iosofat.

Are înfățișare de voevod sau de smeu ce luptă cu greul pământului. Sufletul strigă și luptă, trupul doarme *(Ca'n basmul cu greul pământului)*.

Sufletul este *Ostrov încins de ape* și solie de viață nemuritoare.

Ostrov încins de ape e sufletul din mine.
Mâncat mereu de valuri și bântuit de vânturi.

Nu știm dacă sufletele isvorăsc din carne, dar știm că din topirea cărnii dobândim un suflet bun *(Strofe pentru o fată.* Sufletul este o corabie călătoare ce străbate lumile și poartă patimile trupului. Furtunile o poartă spre țel, căci are dela Domnul cârmă dibace: cugetele *(Cântec sufletului)*. Sufletul este un râu în apa căruia se botează un fiu de Dumnezeu *(Botezul)*. În casa sufletului lumina, soarele și slava intră prin fereastra durerii *(Luminătorul)*. Prin durere sufletul e cioplit ca un diamant, ca să răsfrângă lumina cuprinsă în el. Cum grâul moare și învie în lumea pământului, astfel sufletul se va întregi odată „pe alt tărâm" *(Grâu comun)*. De aceea trebue să primeze în toate, el fiind mai scump decât toate bunurile lumii.

Nici plug, nici sapă: suflet.

Să privim în zările sufletului, să urmăm drumul sufletului, drumul spre nemurire.

Un *Glas de clopot* sună în noapte. Creștinii se trezesc și se'ntreabă: nu e noaptea Învierii? Dar clopotul nu are nimic cu morții din morminte:

Ei au să-și aibă ceasul învierii,
ci cu cei vii. Căci au călcat legile vieții. Acestora le strigă:

Copii orbiți și rătăciți ai firii,
Treziți-vă din somnul de păcate.

Acesta e glasul de chemare al clopotului. Ura crește, dreptatea fuge, mila plânge, „ca'n Babilon se prăbușește-o lume"; pretutindeni jaf și lene. Să ne trezim, să contenim cu relele și să facem din sufletele noastre „un larg și cald lăcaș de bunătate", la temelia căruia să punem dreptatea și dragostea.

Din ale voastre suflete mai bune
Durați locașul lumii viitoare.

Sufletul fără dragoste este ca o fântână părăsită, ca o vatră ruinată, ca un cuptor fără foc, ca un pom năpădit de omide, — ca'n basmul cu fata harnică și cea leneșă. Fata cu inima bărbată, din porunca sfintei Vineri, curăță fântâna și mărul, lipește cuptorul și aprinde focul în el.

Aceeaș lucrare de curățire o așteaptă și sufletul.

Stă sufletul cum stă în basme fântâna, mărul și cuptorul.
Stă 'n drumul către sfânta Vineri un suflet pururi pătimaș,
(Stă sufletul fără iubire).

În *Plângere către heruvim* poetul constată cu durere că vremea noastră are de toate, numai suflet nu.

Ne înnecăm în mijlocul bogățiilor. Dumnezeu nu ne mai calcă Bărăganul și Isus nu ne mai umblă pe ape. Gemem de dorul raiului fericirii pierdute.

Îmbuibați de aur de alt dor am gemut:
Deschide-ne tezaurul cel mai presus de fire,
Vistiernice al Domnului temut,
Și cu orice dobânzi de bir și de nefericire
Dă-ne din avuția cerească ce-am pierdut.

Fără Dumnezeu, sufletul e nefericit. Plânge și se sbate înăbușit ca un isvor, ce dorește să iasă din adâncuri la lumină.

Cum plânge sufletul în mine!
Ca un isvor înăbușit
Ce din adâncuri triste vine,
Dar la lumină n'a eșit...
(Cum plânge sufletul).

Înălțarea sufletului spre Dumnezeu o facem prin rugăciune. Rugăciunea e *Cheia de aur* a sufletului. În copilărie poetul se ruga și era prieten cu cerul lui Dumnezeu. Dar pe urmă a pierdut cheia și sufletul a stat ca un ceas netras.

Pe vremea-aceea mă închinam mereu,
La masă, la culcare, la sculare,
Rugăciunea era cheia de aur cu care
Întorceam ornicul sufletului meu
Și-l potriviam să meargă spre Dumnezeu,
Seara, dimineața și la tot pasul,
Cum își îndreaptă tata după soare ceasul.


L. Longepied: Nemurirea

Domnul mă asculta și puteam orice să-i cer,
Doar aveam cunoscuți și prieteni toți sfinții din cer.
. . . .
Cheia de aur s'a pierdut și sufletul a stat.

Mai întâlnim în opera literară a lui V. Voiculescu și alte poezii, cu sufletul subiect de inspirație. De pildă: *A căzut pe suflet* (grindina durerii), *Zadarnic cerc, Dor ciudat* (poetul ar vrea să-i fie sufletul o floare, în care să păstreze albastrul cerului și un miros de tâmâie), *Către mine însumi, La răscruce, Deasupra sihlei de imagini* (sufletul veghează atât de sus, încât nu-l mai poate cuprinde moartea), *Așteptare sub cortul pustiei* (să întoarcem sufletul în sus spre Dumnezeu și să-l înălțăm osanele, cum fac toate florile și arborii).

Dar cea mai bună poezie despre ființa și nemurirea sufletului din opera lui Voiculescu este *Sufletul*, pe care pentru frumusețea ei o reproducem aproape întreagă:

Sunt porumbelul călător al lumii...
Svârlit de însași voia mâinii Tale
Din Arca vieții pe tărâmul humii,
Mă uit și numai ape văd în cale.

De-atuncea fâlfâi fără de 'ncetare.
Potopul încă nu și-a tras zăvorul
Și n'a crescut maslinul sfânt pe care
Să-mi odihnesc măcar o clipă sborul.

Pe ape moarte rătăcesc ca orbul,
E mâl adânc pe piscuri... Și mă 'nec.
Din hoit în hoit alerg la fel cu corbul...
N'am unde sta, îngăduie-mi să plec.

. . . .
Ingădue-mi... și-atuncea tot mai spornic
Vâslind prin nori, pe nori și peste nori,
M'oi înălța la Tine, Doamne, dornic
Cum se întorc la cuibul lor, statornic,
Hulubii lumii pururi călători.

Acesta e sufletul în poezia lui Voiculescu: porumbel aruncat din corabia vieții, — călător neodihnit peste hoiturile pământului, ars de setea de-a se întoarce la obârșie. Suflet viu, deosebit de trup și nemuritor. Creat de Dumnezeu, coborât în închisoarea lutului, pentru a se întoarce din nou în sânurile Dumnezeirii. Pe pământ nu poate afla fericirea decât în rugăciune și în virtuțile legilor și poruncilor divine. Odihna și fericirea desăvârșită o află numai în lumina cerului.

IL. V. FELEA

ÎN SFÂRȘIT MERGEM PE

DRUMUL NATURAL

În ultimul timp s'a pornit un curent puternic tinzând să pună nația românească în drepturile ei, în structura economică și socială a țării noastre. Accentuăm acest fenomen de a pune nația românească în drepturile ei, pentrucă de obicei această mișcare se interpretează greșit de popoarele minoritare conlocuitoare. Și nu numai minoritarii interpretează tendențios această mișcare, ci chiar o parte din presa care se intitulează românească are aerul să afirme, că ceea ce vrea să se restabilească pe baze juste la noi în țară, aparține unui curent de gândire strein, sau în orice caz se integrează în șovinism.

Este adevărat că la inceput mișcarea de restabilire a drepturilor românești intre granițele țării noastre n'a fost precis formulată sau în orice caz ea s'a inspirat din realitatea rece și de nedesmințit, că în permanență, tot ceea ce este românesc aci era dispreţuit și batjocorit. Natural a fost deci, ca privind fenomenul în desfășurarea lui, nația românească să înceapă reacțiunea prin a spune lucrurilor pe nume; eram copleșiți în toate domeniile de activitate de forța numerică a minoritarilor, deși noi Românii dăm vlaga pentru sucul de viață al acestei țări.

Să recunoaștem însă că lucrurile au pornit

pe panta aceasta din chiar vina noastră. Am fost curând după unire, copleşiţi de laurii biruinţei. Ni s'au întunecat, sau cel puţin ni s'au împăenjenit privirile cari trebuiau să scruteze situaţia concretă. A mai intervenit apoi şi un factor de influenţă ocultă, care ne-a derutat dela adevărata noastră misiune: aceea de a ne înstăpânì puternic pe glia acestui pământ.

Factorul acesta de natură externă are o dublă înfăţişare: în primul rând tratatul de pace ne-a fost impus cu oarecari sacrificii privind suveranitatea noastră naţională. Ca şi la 1878 aşa şi în 1919 forţe oculte au lucrat din colţuri misterioase făcându-ne să ne devalorizăm propria noastră biruinţă. În al doilea rând, chiar după încheierea păcii, o atmosferă de falsă toleranţă işi făcea drum în psihologia conducătorilor acestei ţări, răspândită tot de oficine cari aveau interesul să ne deruteze misiunea noastră naţională în limitele teritoriului pe care-l stăpânim. Această atmosferă cu scopul de a ne închide ochii spre a nu putea privì în faţa propriului nostru destin s'a întins ca o putreziciune, dând naştere la o psihologie deosebită, care avea aerul să condamne ca nesănătoasă o reacţiune pe plan naţional. Aşa se face că de cincisprezece ani ne complacem într'o pasivitate neputincioasă şi era aproape să fim abătuţi dela căile cari căutau să ne asigure caracteristica noastră ca popor cu cultură specifică bine închegată.

Trebue însă să spunem lucrurilor pe nume. Nu sunt vinovaţi de această desorientare numai streinii cari căutau să ne rătăcească dela calea care trebuia să ne arete încotro se îndreaptă viaţa noastră.

Au o mare doză de vinovăţie toţi conducătorii ţării cari nu recunoşteau că, deşi biruitori în războì, fuseserăm înfrânţi pe planul naţional. Deşì convinşi că altul trebuia să fi fost tratamentul faţă de ţara noastră, totuşi ei se ascundeau în aşa măsură după deget, încât printr'o influenţă de natură imponderabilă, ori de câte ori vorbeau, apărau atmosfera în care pluteam cu atâta convingere, încât aveau aerul că spun adevărul pur. Din cauza aceasta apucaserăm pe un drum în care destinul nostru părea să nu mai aibă nici un colorit, nimic caracteristic, ci să se integreze în marele anonimat pretins uman şi socialist.

A fost norocul acestei naţii că n'am ajuns totuşi atât de rătăciţi, ca să nu mai putem reacţiona. Reacţiunea ce e drept işi are chemări contemporane cu evenimentul încheerii păcii. De atunci studenţimea a definit într'un fel problema noastră naţională, nu însă totuşi în măsura să dea tuturor de gândit, deoarece era concepută pe un plan îngust şi oarecum de castă. Totuşi nu trebue să negăm importanţa acestei răbufniri, pentrucă dela ea lucrurile s'au aprofundat şi cercetările pătrunzând în adâncimi, au scos la iveală concluzia că suntem categoric ameninţaţi.

De câtva ani, mişcarea a luat caracter general. Este simptomatic că primatul ideii încep să şi-l revendice partidele politice. Unele dintre ele au simţit sincer durerea ţării şi au dat alarma în momentul oportun. Altele s'au raliat ideii din oportunism politic, sperând să mai speculeze cu ea diferitele momente electorale. Indiferent însă dacă o parte din mişcarea politică cu idealul primatului naţional este sau nu sinceră, fapt de necontestat este, că simţim în noi un spirit de trezire de înviorare, dintr'o letargie care ameninţa să ne înăbuşe.

În timpul din urmă curentul naţional a lărgit cadrele problemei, cuprinzând în încăpătorul său volum toată acţiunea românească. Ea e concepută pe toate planurile cari caracterizează viaţa unei naţiuni: economic, social, spiritual, cultural, etc. etc. Din aceste foarte numeroase planuri, sunt unele cari trebuiesc puse în primul rând în cercetare şi lucrare, altele formează o consecinţă a celor dintâi.

Fără a neglija primatul spiritual şi cel moral în destinul unei naţiuni, vom convenì totuşi a spune că forţele de viaţă ale unei naţiuni sunt mai vulnerabile pe planul economic şi social. De aceea, dacă vrem să restabilim lucrurile în făgaşul lor adevărat, dela aceste domenii de viaţă trebue să începem.

Să nu ne facem însă nici prea multe iluzii. Trebue o muncă dârză depusă spre a recâştiga ceea ce am pierdut. Căci este o decenţă elementară să se recunoască adevărul, că minoritarii au întins prea mult coarda. Evident în industrie e de mare importanţă origina capitalului care exploatează. Şi contra lui e aşa de greu să se ia măsuri cu rezultate edificatoare. Ne gândim numai la obstrucţiile cari se fac legii pentru utilizarea personalului românesc în întreprinderi, când la noi legile se pot aşa de larg interpreta, pentruca să ne edificăm cât am fost de neglijenţi în această privinţă. Dar, nu e numai atât. În orice ţară din lume, industria işi conformează cel puţin manifestările exterioare într'o condescendenţă naturală faţă de masa consumatorilor. Pune adecă pe fabricate inscripţii în limba dominantă a ţării în care acţionează. Aşa e în Cehoslovacia, în Ungaria, în Franţa, în Italia, fără să se poată afirma că acolo activează numai capitalul autohton. La noi nici măcar atâta. Oricum am întoarce un ambalaj al unui produs fabricat, vom da de texte streine şi poate ca o concesiune

grațioasă vom afla la un colț și câteva cuvinte românești schimonosite.

Pe urmă chiar în ce privește personalul, există o limită care, oricât de tolerant ar fi un popor, întreprinderilor nu le este permis să o calce. În loc de aceasta cunoaștem întreprinderi de interes aproape public, unde personalul românesc este inexistent. Nu mai vorbim că, de exemplu, intrând într'o bancă din Brașov din a cărei firmă nu lipsește atributul de românesc, vom crede că suntem, dacă nu în Palestina, cel puțin în Ungaria. Nici un cuvânt în românește.

Iată cât de departe am ajuns cedând din drepturile noastre. De aceea, când primatul național tinde să pătrundă în structura țării românești, el va trebui să-și aibă planul său metodic de penetrare și până la biruința finală, să caute să dea cel puțin o înfățișare națională fațadei economice a întreprinderilor pe cari le alimentăm cu munca și câștigul nostru.

Ar zice cineva că suntem prea puțin pretențioși, sau că dispunem de o importantă doză de platonism, în fața propunerilor pe cari le facem. Dar dacă socotim adânc, acesta este începutul normal. Este un drept indiscutabil al acestei țări să-și împrăștie și ea valoarea sa creatoare prin produsele fabricate cari trec granițele. Este evident un rezultat de pază. Dar este așa de ușor accesibil. Și plecând dela el vom ataca cu curaj restul problemelor, având în față primele rezultate ale biruinții, primele tranșee cucerite din cetatea puternică ce ne stă înarmată în față și ne oprește calea spre organica noastră desvoltare.

Ing. GH. BRÂNDUȘ

DE RÂS ȘI DE PLÂNS

VICLENII SECTARE

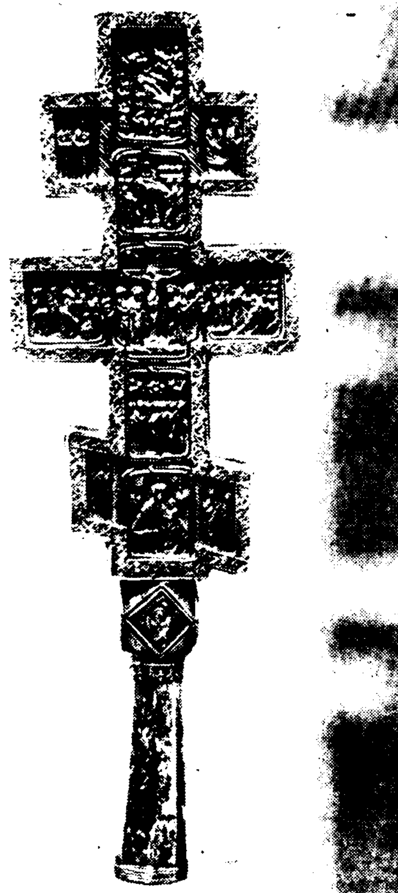
Oricine studiază temeinic sectarismul religios, trebue să ajungă la concluzia că religia fasonată după tiparul sectar, în loc să fie sprijinitoarea națiunii în lupta sa de conservare și progres, devine unealtă de distrugere.

Adevărat, sectarii tăgăduesc că ar nutri tendinți de ordin anarhic, și susțin că prin felul lor de a predica „cuvântul lui Dumnezeu“, ar contribui la înfrățirea națiunilor, căci numai în mijlocul lor se împacă frățește toate neamurile.

Dar, chiar exceptând faptul că mult invocata pace frățească nu există nici între ei – discuțiile contondente nu sunt cazuri rare în capiștele lor – doctrina și practica sectară, formate prin denaturarea adevăratei învățături și practici creștine, nu duc la înfrățirea, ci la contopirea națiunilor, la distrugerea individualității etnice. Căci prin propaganda lor, sectele distrugând orice fel de tradiție, nimicesc și temeiurile naturale și sănătoase ale organismului etnic. Și evident, rezultatul nu poate să fie înfrățirea națiunilor, ci comunism, bolșevism, etc.

Înfrățirea națiunilor se poate realiza numai prin adevăratul creștinism, cel ortodox, care-i religie de caracter universal. Și totuși aceasta nu înseamnă că el trebue să nimicească individualitatea singuraticelor națiuni lipsindu-le de independența lor națională și culturală. Universalitatea creștinismului ortodox se cuprinde în faptul că îmbrățișând omenirea tuturor timpurilor și locurilor, se atașează totuș sufletului fiecărei națiuni și inviorându-i puterile intelectuale și morale, o duce spre progres disciplinat.

Dar pentru sectari nu există noțiunea de națiune și patrie, ci în locul acestora tind să înfăptuiască o alcătuire internațională, căci așa ar spune



Cruce de chiparos, ferecată în argint aurit (sec. XVII.)

Biblia, pe care socot că o mânuesc foarte bine, ca și când înmagazinarea unei cantități de citate biblice, fără a le cunoaște însă adevăratul înțeles, ar fi ceva extraordinar.

De altfel Biblia pentru sectari nu-i decât o colecție de singuratice fraze, cari pot fi folosite în argumentări de tot felul, după bunul plac al fiecăruia. Nu adevărul creștin autentic îl caută sectarii în Biblie, ci propriile lor învățături false. Pe acestea le introduc în creștinism, în modul cel mai arbitrar, și aduc drept argumente diferite citate, cari sunt sau smulse cu sila din context, sau se pot lămuri suficient numai în legătură cu alte locuri biblice de cari însă nu voesc să știe sectarii. La fel aplică unor texte biblice, când interpretare literală, când alegorică, dupăcum reclamă rătăcirile lor religioase, pentru a primi aparenta unei baze biblice. – Nu adevăratul înțeles al Bibliei are importanță pentru ei, ci faptul că produsul tulburării lor intelectuale și morale trebue să fie argumentat din Biblie, care, pentru acest motiv, îndură interpretările cele mai imposibile. Doctrina sectară nu-i decât un indescifrebil amestec de false tâlcuiri biblice, brodate pe fantezia cea mai bolnavă. Adevărul creștin autentic e subtilizat până la desființare, încât ne miră faptul, cum mai îndrăznesc sectarii să se numească creștini, mai ales fiind certați și cu cel mai elementar raționament de om normal și de bună intenție.

Drept probă aduc numai două cazuri.

Mai anii trecuți, un sectar milenist – mi se pare prin jud. Mureș – voind să fie mai practic în predicarea doctrinei mileniste, a hotărât să înființeze grădina raiului, căci așa îi poruncise Hristos, al cărui substitut pe pământ afirma că este. A cumpărat deci o grădină cu pomi și a constituit colegiul celor 12 apostoli, mereu îngrijiți de prea milostive mironosițe, al căror număr – probabil din eroare – era însă mai mare decât cel biblic. Firește, cheltuelile de cumpărare a grădinii și de întreținere – și erau mari, căci raiul acesta, afară de câteva fructe și umbră, nu oferea totul ca cel dela începutul lumii – erau acoperite cu iertfe de membrii mileniști, cari de altă parte refuzau plata impozitelor către stat, uitând că și Hristos le-a plătit.

Și substituindu-se lui Hristos, șeful sectar a voit să se înalțe la cer, natural fără să se lase răstignit. A fixat chiar o oră precisă într'o noapte anumită, fără să-i succeadă însă. A mai fixat și altă dată, dar cu acelaș rezultat.

Atunci unul din cei 12 apostoli, dându-și seama de prostiile șefului, i-a spus: „Rămâi cu bine, frate, te părăsesc, căci cele predicate de tine nu sunt dela Hristos, care nu minte, ci dela satana.“ Firește a fost socotit... Iuda trădătorul, și repede înlocuit cu alt sectar. – Dar încurând secând fondure materiale și raiul neputând acoperi cheltuelile, sectarii și-au părăsit șeful. Nu s'a supărat însă, căci a rămas propr'etarul unei frumoase grădini, fără să-l coste nici un ban, decât nițică îndrăzneală și viclenie.

Alt caz, tot din mijlocul mileniștilor (studenți în Biblie, russeliști), dar nu întâmplat la noi, ci în America, unde trăește șeful lor suprem Rutherford.

Potrivit doctrinei mileniste, drepții V. T. aveau să învie în anul 1914, dată ce a trebuit apoi să fie corectată pentru anul 1925. Dar cum drepții V. T. n'au aflat de bine să se conformeze nici acestui termin, Rutherford, cu admirabilul său spirit inventiv, a aflat explicația acestui refuz: nu s'a clădit încă palatul în care să locuiască cei înviați ai V. T. Iar în urma faptului că frații au devenit antisemiți și astfel împiedică opera de restaurare a Evreilor în Palestina, drepții V. T. nu-și vor stabili locuința în țara aceasta, ci – după cum i-a comunicat Dumnezeu lui Rutherford într'o convorbire secretă – se vor așeza în California, a cărei climă este identică cu cea din Palestina. – Și Rutherford, fiind servitor credincios al Domnului, face toate pregătirile în vederea învierii drepților V. T. În acest scop a pus îndată la contribuție pe frații mileniști, încasând frumușica sumă de 75.000 dolari, zidind cu ei un minunat castel înconjurat de frumoși palmieri. Acì așteaptă Rutherford pe profetul David și suita sa, să-i predea cheile castelului. Totuș, o întârziere de sosire e de prevăzut și de astădată, căci, după declarațiile lui Rutherford, viitorii părinți ai universului vor trebuì să învețe mai întâi și meseria de șofer, deoarece pentru fiecare dintre ei s'a comandat și câte o mașină de lux. Evident, tot cu bani colectați dela frații mileniști pentru „lucrul Domnului.“

Citind lucrurile acestea, cu drept cuvânt trebue să te miri și de viclenia celui ce le inventează, dar și de naivitatea celor ce-i dau crezare, oferind bani. Și – sunt și bani românești.

O. BUCEVSCHI

„Drept aceea, îndemnu-vă pe voi... să umblați cu vrednicie, după chemarea cu care ați fot chemați, cu toată smerenia și blândețea, cu îndelungă răbdare, îngăduindu-vă unii pe alții în iubire, silindu-vă să păziți unirea duhului întru legătura păcii.

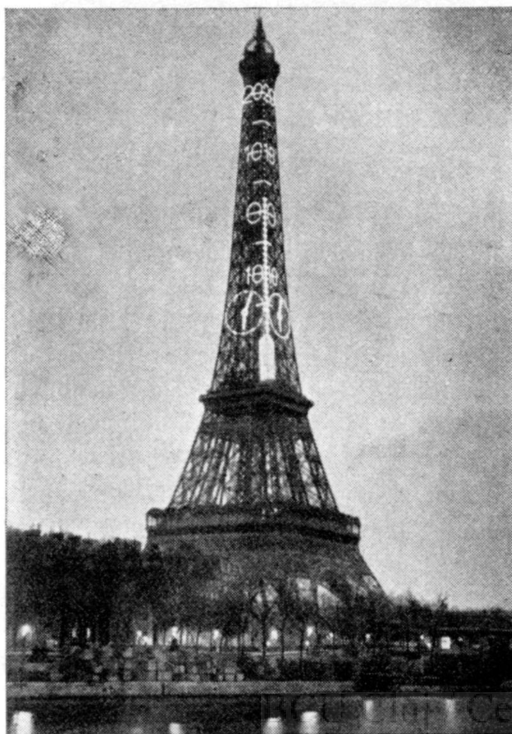
Este un singur trup și un singur duh, precum și chemați ați fost la o singură nădejde.

Este **un** *Domn,* **o** *credință,* **un** *botez“.*

Efeseni 4, 1—5

NOTE DE DRUM

PRIN ŢĂRILE APUSENE



Turnul Eiffel

PARIS

După cea dintâi noapte durmită aici sculându-mă am alergat la banca din bulevardul Hausmann (citeşte: Osman!) să-mi ridic banii trimişi şi aici ca şi la Milano şi Geneva prin „acreditiv". Dupăce am am ieşit din bancă, ce credeţi c'am căutat mai întâi? Turnul Eifel! Mi-am ridicat ochii în aer să văd înălţându-se spre cer, deasupra norilor, sfidând nenorocitul de pământ, turnul înalt de treisute metri. Dar nu se vede nici un turn! Ce Dumnezeu! Când eram la Cairo vedeam piramidele din orice parte a oraşului, deşi piramida cea mai înaltă, a lui Cleops, are numai 140 m. înălţime nu 300 ca turnul Eiffel! Ies din bulevardul „Osman" şi trec în altul. Nici un turn! Opresc maşina la o margine de trotoar, cobor şi m'apropiu de un sergent de stradă îmbrăcat în pelerina lui neagră, cu chipiul francez în cap şi cu bâţul scurt în mână:

— Ascultă, monsieur, unde-i „le tour Eiffel"?

— Le tour „Ei-fel"? Voilà!

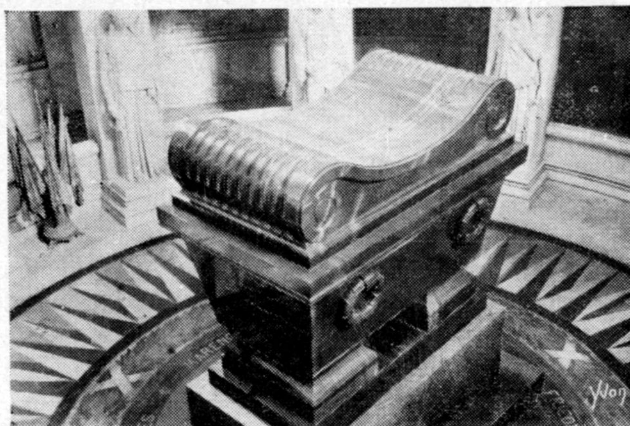
Şi mi-arată un vârf ridicându-se puţin deasupra caselor.

Am rămas încremenit. Ăsta-i turnul de treisute de metri înălţime? Atunci n'are treisute, dacă abia se ridică deasupra caselor. Şi aleg cu maşina mea până la el.

Când am ajuns lângă el n'am mai zis nimic. Tot are treisute, dar nu se vedea prea înalt, fiindcă şi casele Parisului sunt înalte. Eri, dacă ajungeam ziua la Paris, mă puteam tot uita de departe spre oraş, că nu vedeam nici un turn.

Am lăsat maşina pe marginea Senei, la picioarele turnului şi m'am urcat în el, cu ascensorul. Trei etaje cu trotoare şi berării pe ele. Ascensorul urcă încet cu cele câteva zeci de persoane în el. Sub noi se vede Parisul cu Sena şi cu lumea microscopică plimbându-se pe mal lângă maşina mea care abia o mai văd de mică ce s'a făcut. Îmi vine ameţeală; nu mă mai uit nicăeri! M'aş întoarce înapoi jos pe pământ, dar ascensorul îşi face slujba şi ne urcă unul, două, trei etaje, unde ne debarcă, nu chiar la înălţimea treisute. Aici la etajul al treilea suntem pe o terasă largă care cuprinde întreg turnul şi de unde se vede Parisul întreg până la Versailles. Jos, aproape de picioarele turnului e „Câmpul lui Marte", iar dincolo teatrul Trocadero cu Sena şi mai departe Bois de Boulogne; dincolo Arcul de triumf al lui Napoleon, cu „Câmpiile Elisee", Panteonul, Biserica Invalizilor cu mormântul lui Napoleon, Bursa, cartierul Montmartre, Vincennes, Louvre etc. etc.

La scoborâre din turn, în ascensor am avut aceaş sensaţie ca şi la suire: n'ai nici o siguranţă în el şi odată şi odată se va prăbuşi cu tot ce e pe el. Piramidele din Egipet sunt adevăraţi munţi crescuţi din pământ şi când te urci pe ele ai siguranţa pe care o ai când urci un munte. Dar turnul Eiffel? o prăjină de treisute de metri înfiptă cu un capăt în pământ, iar cu celalalt legănându-se în aer. Bine c'am scăpat teafăr; pă-



Sarcofagul Împăratului Napoleon I. (Capela Invalizilor din Paris)

mântul, săracul, el e al nostru, şi de el suntem legaţi noi, bieţi paraziţi ai pământului.

Dela turnul Eiffel cu maşina prin Bois de Boulogne la Versailles — Sinaia Parisului.

În faţa castelului statuia călare a regelui Ludovic XIV. Curte largă pardosită cu pietri cubice, închisă cu grilaj greu şi masiv, iar înăuntru cameră după cameră, istoria lui Ludovic, a Mariei Antoaneta etc. etc. La eşire veşnicul bacşiş parisian, care e mai obişnuit decât la noi în orient. Apoi grădinile palatului cu terasele, scările şi fântânile lui săritoare cu numiri mitologice. Şi lume peste lume şi bună şi rea şi pseudo-aristocratică şi gură cască... destulă şi... bacşiş.

Noaptea în cartierul meu de lângă Rue de Rivoli dorm bine nederanjat de nici o vietate.

A doua zi la Arcul de triumf al lui Napoleon, pe Champs Elysées. Pe sub el nu mai trec maşini, căci acum arde flacăra permanentă lângă soldatul necunoscut care e îngropat aci. Un ascensor ne urcă şi aici până pe acoperiş. De-aici vedem Parisul mai frumos, fiindcă suntem în siguranţă. Din cele patru laturi ale Arcului merg în formă de raze patrusprezece străzi spre marginile oraşului, drepte ca liniile.

De aici mă duc la mormântul lui Napoleon, la „Invalizi". Taxă de intrare. În mijloc şi scoborât mai jos, un sicriu mic de marmoră roşie, cu alte câteva sicrie de marmoră cari cuprind generali, apoi steaguri şi steaguri. Aici e trupul lui Napolione, feciorul de advocat italian din Ajaccio, care a cucerit toată Europa de atunci. Napoleon care s'a luptat la Arcole cu ficiorii noştri din Orăştie şi din Bistriţa; Napoleon pe care îl visează toţi generalii. Ce-a lăsat Napoleon în urma lui? Aceeaş Franţă ca teritoriu. Iar pământurile cucerite de el, în delirul lui de grandoare, dela Moscova până la piramide şi până la Ierusalim?.. Al Domnului e pământul!

În muzeul Luvru, ca şi în muzeele din Italia, aceleaşi colecţii minunate de tablouri şi statui: iată pe Mona Lisa şi pe Venus de Milo, cea mai frumoasă pictură şi cea mai frumoasă sculptură din lume. Iată picturile lui Rembrandt, Titian, Dürer, Rubens, Van Dyck, Delacroix, Velasquez, Manet şi Corot şi iată originalul minunatei „Lăptărese" a lui Greuze. În „sala egipteană" mă regăsesc la muzeul egiptean din Cairo între mumii şi între statuile sfincşilor şi ale regilor Egiptului; a trebuit ca dela Cairo să vin până la Paris, ca abia aci să văd „mormântul lui Setos I" — a cărui catacombă am văzut-o în Valea regilor dela Teba.

Biserica Notre Dame, cu vechimea ei, cu altarele ei, cu multele lădiţe acăţate de toţi pereţii pentruca credincioşii să dea bani „pentru sfântul Antonie", „pentru sfântul Petru", pentru sfântul cutare şi cutare şi cutare — vre-o 20—30 de sfinţi, aşa că umblarea cu discul în bisericile noastre ortodoxe nu-i nimic pe lângă cerşetoria care se face aci cu zecile de lădiţe de bani. Clopotele bisericei, pentru cari trebue să plăteşti bani ca să le vezi, apoi „chimerele" şi dracii de piatră sculptaţi şi aşezaţi pe acoperişul bisericii, ca şi cununa de spini a lui Isus Hristos păstrată aci în biserică şi care nu se poate vedea decât în postul Paştilor — toate au fost lucruri nouă şi interesante pentru mine.

O plimbare cu maşina prin marile bulevarde ale Parisului: Chaps Elysées, apoi Boulevard des Italiens, unde se vede toată *lumea*: români, chinezi, englezoaice singure, înmănuşate, îmbrăcate în haine croite „englezeşte" din stofă englezească, cu aparate de fotografiat în mână, americani, negri din coloniile Franţei şi studenţi japonezi şi... oricât m'am trudit să caut, n'am văzut în tot Parisul cât am petrecut aci, decât o singură femee cu copil în braţe.

În Place de la Concorde văd obeliscul adus tocmai dela Luxor de lângă celalalt obelisc rămas acolo orfan între ruinele templului, moscheelor şi al egiptenilor străvechi, pe când acesta aci par'că se uită sfios la Tuilleriile, statuile, fântânile săritoare, şi palatul Bourbon cari îl înconjoară şi lumea modernă care-l priveşte şi nu-i înţelege scrisoarea lui veche de atâtea mii de ani.

Seara, la marea Operă, mult mai mică decât opera din Milano sau Neapol, ascult Faust de Gounod, a cărei interpretare aci nu e cu nimic mai bună decât la noi, la Cluj.

Pentru două zile am părăsit Parisul „repezindu-mă" de aci până la Cherbourg (333 km), port în Normandia, lângă Canalul Mânecii. St.-Germain, Evreux, Lisieux, Caen şi la sfârşit Cherbourg pe malul mării împodobit cu statuia călare a lui Napoleon I. şi de unde marile „transatlantice" îşi iau drumul spre America. Înapoi la Paris cu petrecere de o săptămână aci, unde am învăţat să cunosc zgârcenia francezilor, precum şi cruda şi respingătoarea indiferenţă a acestui popor faţă de călătorii streini cari vin să le cunoască ţara şi să le dea aur.

Până dincolo de Basel nu m'am mai oprit. Când am ajuns iarăşi în Zürich şi-am mai petrecut două zile în acest oraş curat, am respirat din nou aer sănătos, am păşit pe străzi curate şi pe trotoare ca oglinda, pe cari nu scuipă nimeni şi-am dat în stradă pâne de mâncare vrăbiilor blânde de aci, cari fără teamă se aşează pe mânile şi umerii oamenilor.

(Va urma) Dr. EUGEN DOBROTĂ

VITRINA CĂRȚII

CRONICA LITERARĂ

Hélène Iswolsky. L'HOMME 1936 EN RUSSIE SOVIÉTIQUE. Paris, Desclée de Brouwer. 1936, pag. 122. Fr. fr. 6.

Ceeace își propune să cerceteze autoarea în această carte scrisă la începutul anului 1936, este puterea tainică dar extraordinar de activă, care a făcut să eșueze planul marxist original în Rusia, deși conducătorii comuniști au avut, dela început, la discreție un formidabil aparat de constrângere, ale cărui metode, – cele mai violente imaginabile – nu le-au cruțat.

De unde la început se vorbea de o nivelare după etalonul proletariatului comunist internațional – irealizabil – rând pe rând leaderii comuniștilor, îngenunchiați de o resistență tainică, au bătut in retragere, ajungând astăzi la un fel de burghezie deghizată, cu *„Patrie Sovietică“* drept cuvânt de ordine – în loc de patria proletariatului internațional pe care o exaltau la început.

Din 28 Nov. 1934, când se suprimă cartela de pâine, se țin lanț suprimările.

În Febr. 1935 se pregătește restabilirea votului secret.

În Mai – noul statut al Calhozurilor se lărgește considerabil în favorul vieții individuale. Țăranul va putea avea iarăși o casă a lui, o bucată de pământ, dela 3–5 vaci, un cal și 20–40 oi și orătănii.

În Iunie, Asociația vechilor bolșevici, care controla ortodoxia marxistă a guvernamentalilor, este desfințată.

În Septemvrie: 1. Reforma școlară reintroduce notele, supravegherea etc. și suprimă distincțiunile între copiii proletari și neproletari; 2. Restabilește gradele în armată; se numesc 5 mareșali; 3. Reforma codului familiar înăsprește formalitățile de divorț și cere o riguroasă răspundere a părinților față de conduita copiilor lor. Se reabilitează familia. Începutul il face Stalin printr'o vizită oficială mamei sale – „pentrucă un stat cu adevărat sănătos nu poate exista fără o familie sănătoasă“ (pag. 39).

În Octomvrie–Noemvrie se suprimă orice cartelă alimentară și se închee anul 1935 cu suprimarea privilegiilor de clasă în învățământul superior, care va fi accesibil și tinerilor de origine neproletară, cari erau excluși până acum.

Se propovăduește la toate răspântiile *un om nou.* Exaltarea Statului în paguba familiei a încetat, ceace însemnează fără îndoială o renaștere – o nouă viață și într'adevăr un nou om.

Va fi acesta omul pe care-l vrea Stalin, sau omul care a rezistat tuturor planurilor satanice ale slujitorilor lui Satan?

„Omul 1936, așa cum există realmente în U. R. S. S., este înfometat și însetat de dreptatea transcendentă. Acest om nu este plămădit după chipul „comunistului“. Este un om infinit mai complex ,incarnând toate nădejdile, toată nostalgia transfigurării și asemenea a întregei suferinți a Rusiei. (pag. 122).

Stalin a fost neputincios în a schimba adevărata față a Rusiei.

„Aceasta are destinul său propriu și dacă ea a văzut trecând în umbră lumea prerevoluționară – aceasta nu este spre a zidi cetatea comunistă, ci propria sa cetate așezată sub semnul unui creștinism reînoit“ (pag. 14).

Pr. Fl. M.

Lazar Iacob: BISERICA DOMINANTĂ ȘI EGALA ÎNDREPTĂȚIRE A CULTELOR. Arad, Tip. Diecezană, 1936, în 8⁰, 50 p.

Această broșură cuprinde conferința (ceva mai desvoltată în unele locuri) ținută de păr. Dr. Lazar Iacob, la 1 Iunie 1936, în cadrul serbărilor organizate de F.O.R. secția Arad. Bazat pe realitatea vieții noastre postbelice, păr. Dr. Lazar Iacob ne desvălue ceva întristător. Arată că Biserica ortodoxă e *„dominantă“* numai în articolele de lege și în obligații. Dacă o examinăm mai de aproape din punctul de vedere al autonomiei, biserica cea mai neautonomă e chiar Biserica dominantă. Biserica catolică are dreptul de a se organiza „conform disciplinei aprobate de Biserica rom. cat.“ (art. VIII din Concordat). Celelalte culte se pot organiza după statutele lor de organizare. Pe când diversele culte își fac singure legile și regulamentele și le prezintă Regelui numai spre aprobare, Biserica ortodoxă e lipsită de acest drept.

Referitor la instrucția religioasă, situația e și mai rea. Statul fixează programa învățământului religios pentru ortodocși, iar celelalte culte sunt libere să-l stabilească ele. Cultele din România au școli confesionale, iar școalele teologice sunt sub supravegherea episcopilor. Școalele teologice ortodoxe (afară de cele din Ardeal) sunt ale statului. La Facultățile de Teologie, profesorii se numesc fără de consimțământul Sf. Sinod. Nici chiar Internatele celor trei Facultăți de Teologie nu sunt sub conducerea Sf. Sinod.

Situația materială e iarăși dezolantă. În Vechiul Regat averea Bisericii ortodoxe a fost secu-

larizată. În Ardeal, înainte de război Biserica ort. nu avea decât 1012 jug., pe când biserica catolică avea 1,878.767 jug.

După război Statul a confirmat această situație, sub pretextul — egalei îndreptățiri. S'a neglijat faptul că averile bisericii catolice din Ardeal erau averi de stat, date numai în folosirea bisericii, mai ales pentru scopuri politice.

Păr. Lazar Iacob își încheie frumoasa conferință cerând să se facă dreptate Bisericii dominante în stat care e *„Biserica neamului românesc."*

Dimitrie Braharu: NUVELA ISTORICĂ ÎN LITERATURA ROMÂNĂ TRANSILVANĂ. Ion Al. Lăpădatu (1844—1878) cu note bio-bibliografice. București, Imprimeria Națională, 1936, în 8⁰, 52 p.

În volumul omagial de aproape 1000 de pagini închinat „Fraților Alexandru și Ion I. Lapedatu" dl Dimitrie Braharu, profesor la Seminarul Pedagogic Universitar din Cluj, publică trei articole referitoare la Ion Al. Lepădatu, fost profesor la liceul din Brașov, tatăl celor 2 sărbătoriți. Aceste articole au apărut în bune condiții tehnice, într'un volum care aduce contribuții importante pentru istoria literaturii române din Ardeal.

Volumul dlui prof. D. Braharu începe cu biografia lui Ion Al. Lepădatu.

În istoria literaturii române Ion Al. Lepădatu e pomenit ca creator al nuvelei istorice din Ardeal și ca sărutat pe buze al Albinelor din Himet.

În studiul al doilea, dl D. Braharu studiază nuvelele istorice ale lui Ion Al. Lepădatu, încadrându-le în evoluția generală a nuvelei istorice din cele trei Principate românești.

Partea ultimă a cărții o formează bibliografia scrierilor lui Ion Al. Lepădatu, care are două părți: în partea I găsim ce a scris autorul de care e vorba, iar în partea a II, ce au scris alții despre el.

Bibliografia probabil cuprinde toate scrierile, dar e alcătuită nemetodic. La alcătuirea unei bibliografii e bine să se țină seamă de regulele stabilite și acceptate de bibliografi, căci altfel e inutilizabilă. Prescurtările cari nu sunt convenționale, nu sunt cunoscute de cetitori. Ele îngreunează munca cercetătorului.

Lucrarea dlui D. Braharu (în afară de partea bibliografică) se impune prin claritate și erudiție.

I. E. NAGHIU

Ion Țenchea: PE DRUMUL UNEI CREDINȚE. Timișoara. Edit. Cartea Românească. 1937. Pg. 168. Lei 50.

Din scânteerile unei dramatice frământări se aprind făcliile luminoase ale diferitelor momente, evocate cu mâhnire, durere, și îngrijorare, precum și cu mângâiere, speranțe și bucurie — de autor.

Un fiu credincios și îngrijorat prin legătura sinceră a iubirei de soarta neamului său, își fixează și expune cu glas tare durerea, mâhnirea până la revoltă, alături de mângâierile și nădejdile ce-l copleșesc în obsedanta-i grijă pentru neam și viitorul lui, a cărui soartă o poartă la inimă.

Cu bucuria fratelui mai mare, care și-a regăsit calea de eșire și mântuire pentru frații săi rătăciți prin întunecimea desișurilor, el găsește mereu entuziasmul necesar, drept stimulent care să-i treacă peste greutăți — la izbândă.

Cartea dlui I. Țenchea este un mozaic abundent colorat de momente vitale din viața neamului, lustruit cu dexteritatea unui stăpân pe vorbă și stil.

V. MATEIU

Preotul Ioan Broșu — Paroh-Prot. onor. în Brașov-Dârste. AMINTIRI din viața preoțească adunate și scoase la iveală după o păstorire de peste 50 de ani. Tip. „Astra" Brașov, 1936 pagini 118.

Venerabilul Părinte Ioan Broșu dela Dârstele-Brașovului, împlinind 75 de ani și o jumătate de veac de slujbă la Altarul Domnului și-a așternut în această carte, sub formă de *amintiri,* experiențele unei vieți.

Așa ne spune, dar a făcut ceva mai mult decât atât. Amintirile sale dela 1884, de când păstorește biserica din Brașov-Dârste și până în zilele noastre, cu pătimirile primelor agoniseli de învățătură la școala civilă săsească din Cohalm, liceul catolic din Brașov și Preparandia din Deva și mai apoi în anii de frumoase înfăptuiri ca preot și învățător, ca și cei doi ani de bejenie din timpul războiului, le-a folosit mai mult ca un prilej de învrâstare în zugrăvirea unui colț de viață românească împletit cu evenimentele hotăritoare ale trecutului.

Peste 70 de pagini din această carte frumoasă e o adevărată monografie a Dârstelor Brașovului. Cinstește cu frumoasă pomenire pe înainte ostenitorii săi frați preoți începând dela 1787 — și cu îndreptățită mândrie evocă portretele bărbaților de seamă Dr. I. Meșotă și Andrei Bârsanu.

Cartea aceasta a Părintelui I. Broșu, ca și viața Sa, poate fi o pildă.

Pr. FL. M.

Domnii editori și autori de cărți, cari doresc să le facem dări de seamă despre cărțile ce le publică, să trimită Redacției câte un exemplar.

Red. „V. I."

CE S'A ÎNTÂMPLAT ÎN LUNA TRECUTĂ?

La noi



Emanoil Gojdu

FUNDAŢIA GOJDU. În sfârşit, după tratative de atâţia ani de zile, între ministerul de externe român şi cel ungar s'a statornicit o înţelegere cu privire la putinţa inactivării „Fundaţiei Gojdu." Se ştie că averea acestei fundaţii este în Budapesta şi din pricina aceasta dela răsboi încoace fundaţia n'a putut acorda burse pe seama tineretului nostru sărac şi silitor la carte. De-acì nainte venitul acestei averi va putea fi adus în ţară fără nici o piedecă şi folosit pentru ajutorarea studenţilor merituoşi.

Nu e esclus ca fundaţia marelui mecenate să poată fi dată destinaţiei sale filantropice încă în cursul viitorului an şcolar. Vestea va stârnì, de sigur, justificată bucurie în cuprinsul intregului Ardeal ortodox.

BISERICA DIN SUCEAVA. Printro poruncă nedreaptă a împăratului Iosif II al Austriei, biserica ortodoxă din Suceava, ctitorie voevodală, fusese dată catolicilor pripăşiţi prin această cetate mitropolitană. Guvernul român de astăzi a găsit de cuviinţă să restabilească dreptatea, redând de curând sfântul lăcaş de închinare credincioşilor dreptmăritori. Pentru care pricină P. S. Episcop unit Alexandru Rusu dela Baia Mare s'a tulburat foarte – tulburând şi Senatul Ţării cu protestul său neromânesc.

Evident, Cârmuirea Ţării nu s'a emoţionat de protestul părintelui episcop Rusu şi hotărirea cu privire la biserica ortodoxă din Suceava a rămas bună şi definitivă.

Noi aşteptăm ca guvernul să continue cu retrocedarea lăcaşurilor sfinte răpite de papistaşi dela credincioşii ortodocşi. Fiindcă mai sunt multe „biserici dela Suceva..."

DARUL FUNDAŢIEI REGALE. Ctitoria culturală a M. S. Regelui a tipărit de curând o foarte frumoasă şi foarte bogată *Carte de rugăciuni*. Darul Fundaţiei Regale a stârnit o deosebită bucurie în sufleul dreptcredincioşilor Români în stare să preţuiască valoarea unei asemenea cărţi care – tipărită fiind în impecabile condiţii tehnice şi având o întindere de peste 200 pagini (format mic, fireşte!) – nu costă totuşi decât 5 Lei. Asta insemnează un preţ cu adevărat sensaţional de mic.

Sarcina alcătuirii acestei frumoase cărţi de rugăciuni a avut-o Cuviosul Ierodiacon Firmilian dela dela Sf. Patriarhie; şi Cuvioşia sa şi-a purtat cu cinste această sarcină, fapt pentru care i se cuvine toată lauda.

CENTENARUL LUI ION CREANGĂ. În mijlocul frământărilor politice cari angajează aproape întreaga atenţie a ţării, iubitorii de adevărată literatură românească au găsit totuşi răgaz pentru sărbătorirea unui veac împlinit dela naşterea marelui prozator moldovean Ion Creangă.

Pomenirea sfătosului povestaş dela Humuleşti este dintre cele mai utile pomeniri. Fiindcă Ion Creangă, cu scrisul său fermecător pentru oricine iubeşte cu pa-





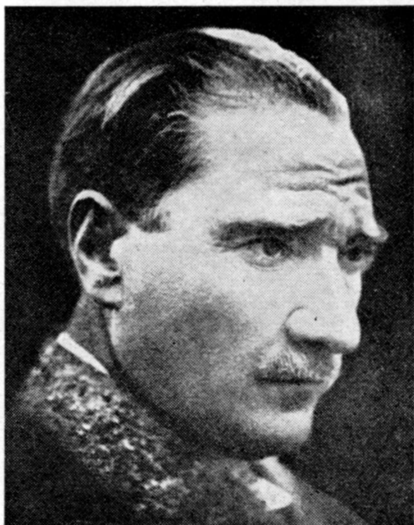
siune slova românească și sufletul românesc este simbolul unui puternic protest împotriva valului de literatură pe cât de frivolă pe-atât de pistruiată, care inundă țara de astăzi și sufletul ei.

Creangă și Eminescu – și tovarășii lor de simțire așezată în slove românești, iată scriitorii cari trebue să fie patronii duhovnicești ai tineretului de azi.

La alții

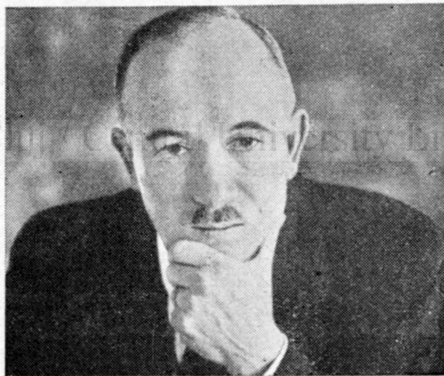
MINIȘTRI ROMÂNI ÎN STRĂINĂTATE. Dl G. Tătărăscu, președintele consiliului de miniștri, a făcut o vizită la Praga; dl C. Anghelescu, ministrul educației naționale a cercetat Polonia, iar dl V. Antonescu, ministrul afacerilor externe ale României a văzut de curând Ancara. Cei trei ambasadori ai patriei noastre au fost primiți cu toate onorurile cuvenite unor asemenea personalități. Vizita lor în amintitele trei țări va contribui de sigur la strângerea legăturilor dintre ele și țara noastră, iar această legătură va întări pacea atât de necesară unei normale desvoltări a lor.

În drum spre casă dl V. Antonescu a fost primit și de Patriarhul Constantinopolului. Înaltul ierarh ortodox și-a exprimat toată simpatia și admirația pentru poporul român, iar Prea Fericitului nostru Patriarh *Miron* i-a trimis întru Hristos frățești îmbrățișeri.



D. Kemal Ataturk,
președintele Republicei turcești

EXPLOSIA DIN NEW LONDON. O groaznică nenorocire s'a întâmplat în orășelul New London din Texas (America de Nord). Cazanele caloriferului unei școli au făcut explozie aruncând în aer aproape întreaga clădire, care adăpostea câteva sute de elevi. De sub mormanele de ruine au fost desgropați aproape cinci sute de



D. E. Beneș,
președintele Republicei Cehoslovace

copii și câțiva zeci de profesori. Majoritatea lor covârșitoare și-au găsit moartea în această catastrofă fără precedent în istoria Americei. Panica produsă de catastrofă în întreg ținutul a fost de nedescris. Nenorocitele victime, dintre cari câteva nici n'au putut fi măcar identificate, au fost îngropate cu o solemnitate pe cât de mare pe atât de impresionantă.

MUSSOLINI ÎN LIBIA. Dacă în Abisinia stăpânirea italiană întâmpină încă dificultăți, hărțuită fiind de răscoalele diferitelor triburi autohtone, în Libia această stăpânire este pe deplin consoli-



D. Mussolini

dată. Dovadă însuflețirea cu care a fost primit Ducele în recenta sa călătorie prin această colonie italiană.

Cârmuitorul Italiei fasciste a folosit și acest prilej ca să întărească situația țării sale în politica internațională. În popasul ce l-a făcut la Tunis a declarat că Italia și-a înfăptuit idealul colonial și nu dorește decât să trăiască în pace cu toate popoarele și statele lumii.

POLONIA e unul dintre statele cari prețuesc mai mult puterea educativă a comemorării marilor întemeietori și conducători de țară. În ziua de 18 Martie a sărbătorit onomastica noului mareșal Ridz Smigly, iar în 19 Martie a prăznuit ziua numelui celui ce a fost ctitorul Poloniei reînviate, Mareșalul Pilsudski.

Vecinătate celor două sărbătoriri nu este de loc nefirească. Fiindcă dl Ridz Smigly este fiul sufletesc al primului Mareșal al Poloniei. Dela acesta a învățat sobrietatea vieții, arta de a guverna, precum și patriotismul cald și pilduitor pentru întreaga țară pe care o conduce către destinul său de mărire.

RĂSBOIUL CIVIL DIN SPANIA continuă. Cu toată vremea nefavorabilă şi cu toate eforturile disperate pe care le fac trupele guvernamentale, oştile naționaliste ale generalului Franco înaintează pretutindeni încet, dar sigur. Cleştele în jurul Madridului se strâng tot mai mult, aşa că nu peste multă vreme oraşul va trebui să se predea. Capitularea Madridului va fi de sigur începutul unei nouă etape a răboiului, care va precipita victoria finală a celorce vor să scape Spania de năpasta bolşevismului. — Cât despre Comitetul de neintervenție, lucrările lui merg foarte greu. Reprezentantul Italiei a declarat de curând, că în actualele împrejurări țara sa nu poate să-şi retragă voluntarii din Spania. În orice caz Italia nu va permite nici odată ca Spania să devină o colonie a Sovietelor ruse.



Dreapta: Linia de bătălie pe frontul Madridului

Ghiveciu

ÎN PREAJMA ÎNCORONARII REGELUI GEORGE VI. În toată Londra nu se mai găsesc nici un fel de camere pentru serbările încoronării, din luna Martie. Toate camerele hotelurilor au fost angajate; acum se lucrează cu febrilitate la soluționarea problemei găzduirii enormei afluențe a invitaților la serbări. Mai multe societăți de căi ferate au început să închirieze încă de pe acum vagoane de dormit, cari vor fi garate pe linii laterale, în tot timpul serbărilor încoronării servind astfel oaspeților ca adăpost.

Se vorbeşte de asemeni de câteva transatlantice, cari vor fi transformate în adevărate hoteluri plutitoare.

După toate probabilitățile, numărul streinilor, cari vor lua parte la serbările încoronării trece de 1 milion.

CURIOZITĂȚI LONDONEZE. Autobuzele şi metropolitanele din Londra transportă anual 4 miliarde de călători, adică de două ori cât populația planetei. Din şase locuitori ai Londrei unul are ca ocupație transportarea celorlalți cinci. Asupra circumscripțiilor centrale ale Capitalei se lasă în fiecare an 455 de tone de fum. Spitalele publice primesc în fiecare an 2,300.000 de noui bolnavi. La nouă dintre locuitorii Londrei unul suferă de boală mintală sau phisică, iar în comitetul Londrei se țin în evidență 49.000 de nebuni. La 70 de locuitori ai capitalei unul e făcător de rele; iar 14.000 de inşi sunt fără domiciliu, 176.000 de inşi sunt şomeri, iar 60.000 de inşi locuiesc în pivnițe socotite insalubre. La 20 de noui născuți unul este copil din flori. În fiecare zi se întâmplă în medie 5 încercări de sinucideri, dintre cari 3 reuşite.

100 Kg. LEMNE dau 60 Kg. de zahăr. Ziarele germane au primit ordinul să-şi reducă cu 10 la sută consumația de hârtie.

Măsura aceasta, luată în cadrul planului de patru ani, tinde să economisească lemnul utilizat în prezent pentru fabricarea firelor textile şi chiar pentru producțiile alimentare.

O ilustrație publicată de revista „Der Vierjahres Plan" arată că dintr'o sută kg. de lemne se pot extrage 60 de kg. de zahăr brut, 25 de kg. de drojdie alimentară, etc.

Producția zahărului din lemn va lăsa pentru cultura cerealelor vastele terenuri cultivate până acum cu plante zaharifere.

După cum se vede Germania caută toate mijloacele pentru a-şi creia posibilități de hrană pentru populația sa foarte numeroasă.



Stânga: Ori cât ați crede — nu e D. Al. Vaida-Voevod, ci Hanns Steidler, un bătrân pictor de steme din Viena.

DELA LUME ADUNATE

Viața veselă

LA ȘCOALĂ

— Pentruce nu te piepteni nici odată?

— Pentrucă n'am pieptene.

— Ia pieptenele tatălui tău.

— Nici el n'are.

— Dar cu ce se peaptănă?

— El nu mai are păr.

ÎNTRE COPII

— Măi Mitică, tatăl tău e cismar și tu n'ai ghete.

— Par'că tatăl tău nu e dentist și fratele tău cel mic n'are decât trei dinți, îi răspunde Mitică.

COPIL DEȘTEPT

Părintele către copil: — Petrică să te duci la școală și să spui d-lui profesor că n'o să te poți duce mâne la școală pentrucă ai primit doi frățiori mici și o să am nevoie de tine acasă.

— O să spun, că am primit numai un frate.

— De ce asta?

— De celălalt o să-i spun săptămâna viitoare.

EPOCA VITEZEI

Două avioane se întâlnesc în sbor.

— Încotro, întreabă un pilot pe celalt?

— La polul nord îi răspunde acesta.

— Ca să iei ghiața la găleată?

— Nu, dar mi-am ars degetul la Vezuv și mă doare.

ANUNȚ LA ZIAR

— Mamă, mai există robie în Europa noastră civilizată?

— Nu, dragă, doar în Abisinia dacă mai există.

— Atunci de ce scrie la ziar: De vânzare un persian?

ECONOMIE

— Tată, am economisit azi 5 Lei.

— Cum așa?

— Am alergat - la școală - în urma autobusului.

— De ce n'ai alergat în urma unui taximetru!?

PROTECȚIE

— Obraznicule, ticălosule, nemernicule, lichea ordinară, îți mai dai aiere, ba uiți chiar că tot ceeace ești... ai ajuns numai prin mine!

DISTRAT

Tata își bea cafeaua citind ziarul, când deodată îl anunță Ionel:

— Tată, uite o muscă... pe plafon!

— Calc-o cu piciorul!

DEPRECIERE

Capricioasa Didi exclamă mânioasă:

— Ce, nu vezi că bărbații sunt pentru mine aier?

Mimi răspunde cu ingrijorare:

— Atunci cu atât mai rău, căci tu fără aier încă n'ai putea trăi.

EROARE

Un om „afumat" se urcă în autobus și în învălmășală mare calcă pe altul pe picior.

Acesta țipă indignat și furios la taxator: Ce, acesta este vehicul pentru transportul de bețivi?

Taxatorul îi răspunde calm:

— Nu, dle! Vedeți, dacă nu zbierați așa, nici nu observa lumea!

CUSUR

Negustorul: Ce cusur găsiți ouălor de găină?

Clienta: Sunt prea mici pentru vârsta lor.

FIREȘTE

La mai multe pahare de vin se povestesc glume.

— Măi, tu ai auzit de ovreiul care n'a luat comision?

— N'am auzit!

— Firește, nici nu există.

ÎN SALA DE MESE

— Trăiți don locotenent, mie mi-a dat în ciorbă un os.

— Păi bine, mă, tu ai văzut vacă fără oase?

— Dar D-Voastre ați văzut vacă fără carne?

LA DENTIST

— Ce e cu D-Ta, de țipi! încă nu ți-am atins dintele.

— Da, dar stai tocmai pe bătătura mea.

ECHIVOC

El: Scumpa mea păpușică, ești de zahăr...

Ea: Cum, așa de dulce?

El: A, nu!.. ci așa de rafinată!

NOTE BIBLIOGRAFICE

REVISTE

„PAGINI LITERARE", apar lunar, îngrijite de V. Beneş, M. Beniuc, R. Demetrescu, T. Murăşanu, Gr. Popa şi Yvonne Rossignon. An. IV. Redacţia şi administraţia Turda, Piaţa Regina Maria 23. Abonament anual: Pentru autorităţi Lei 300, pentru particulari Lei 180.

Se poate ceva bun din Nazaret? Se poate. Dovadă escelenta revistă „Pagini Literare", care iese la Turda... Dela eroica moarte a lui Mihai Viteazul Turda a avut o faimă istorică. Faimă literată însă n'a avut niciodată. Acum o are. I-au zidit-o „Paginile Literare", cari nu apar decât de trei ani. Mai este oare necesar să subliniem importanţa acestei publicaţii, dacă într'un timp aşa de scurt au fost în stare să facă un lucru crezut aproape imposibil?

*

„ŢARA BÂRSEI", apare tot la două luni, sub conducerea dlui profesor Ax. Banciu. Anul IX. Redacţia şi administraţia Braşov, Str. Mureşenilor 22, etaj. Abonament anual Lei 260; achitat decursiv Lei 300.

În deobşte revistele cari apar în provincie, nu se încumetă să dea atenţia cuvenită problemelor provinciale. Ele cred că asta înseamnă o coborâre de prestigiu. „Ţara Bârsei" nu s'a robit acestei greşite credinţe. Ea publică bucuros articole şi studii menite să scoată la iveală trecutul colţului răsăritean al Ardealului, cu glorioasele lui personalităţi. Fiecare număr al revistei aduce mai multe pagini de literatură frumoasă şi o bogată cronică literară. Datorită râvnei pe cât de discrete pe-atât de statornice a dlui profesor Ax. Banciu — „Ţara Bârsei" apare cu o regularitate pe care nici a „Vieţii Ilustrate" n'o întrece.

*

„FÂNTÂNA DARURILOR", revistă de cultură creştină. Director Preot T. Chiricuţă. Anul IX. Redacţia şi administraţia Bucureşti VI. Str. Cătuneanu 39. Abonament anual: Parohii Lei 200; preoţi învăţători şi studenţi 100; autorităţi 300.

E ceeace o arată numele: o revistă de cultură creştină. Publică studii, articole, proză, literatură, poezie, note — toate trecute prin filtrul cugetării evanghelice. Varietatea şi distincţia morală a duhovnicescului material pe care-l duce lunar la casa cititorului fac ca această revistă să fie cu adevărat o „fântână a darurilor" pentru preoţi şi mireni deopotrivă. Dintre colaboratorii statornici ai revistei amintim pe Lascarov-Moldovanu, I. Gr. Oprişan, Const. Goran, V. Flueraş, D. Manu, Pr. G. V. Butnariu şi — fireşte — Pr. T. Chiricuţă.

*

„PROMETEU", revistă pentru propăşire, frumos şi adevăr. Director: Al. Bran-Lemeny. Anul IV. Redacţia şi administraţia Braşov, Str. Calvin 8. Abonament anual pentru instituţii Lei 300; pentru particulari Lei 100.

Revista condusă cu pricepere de dl Al. Bran-Lemeny este o publicaţie de cuprins eclectic. Totuşi literatura-i covârşeşte paginile. Printre colaboratori are şi câţiva preoţi (I. Ludu, I. Popa). Nota simpatică a revistei este atmosfera creştină în care i se zămisleşte fiecare număr. Apărând la Braşov, „*Prometeu*" nu uită nici de problemele braşovene.

*

„TINERIMEA CREŞTINĂ", revistă de educaţie religioasă-morală. Apare lunar sub înaltul patronaj şi cu binecuvântarea Î. P. S. Patriarh Miron. Anul VII. Redacţia şi administraţia Arhiepiscopia Bucureştilor — Secţia culturală — Pr. M. Bulacu. Abonament anual pentru instituţii Lei 100; pentru elevi şi studenţi Lei 50.

Revista e dedicată mai ales bunei îndrumări a tineretului. Fiind alcătuită şi gospodărită de slujitorii Bisericii noastre dreptmăritoare, e firesc să se ocupe mai ales de problemele educaţiei religioase. Frumos tipărită, publicaţia e de dorit să fie răspândită în păturile cât mai largi ale tineretului nostru şcolăresc.

*

„FREAMĂTUL ŞCOALEI", revistă de cultură generală a învăţătorilor din judeţul Cluj. Director: V. Chintoanu. Redactori: N. Găgescu şi N. Stancu. Anul III. Abonament anual Lei 120; pentru autorităţi Lei 150.

Mai întâi, ce nume frumos: *Freamătul Şcoalei!* Naşul revistei trebue să fie poet! Dar e frumos şi gestul învăţătorilor din judeţul Cluj, cari vor să-şi facă o chestie de prestigiu din susţinerea unei aşa de priceput alcătuite publicaţii. În paginile acestei reviste găsesc adăpost probleme pedagogice, folclor, literatură, cronică culturală etc. Tot cuprinsul „Freamătului Şcoalei" e menit să zidească sufletele harnicilor dascăli, cari la rândul lor sunt chemaţi să zidească sufletele plăpândelor vlăstare ale neamului.

VIAȚA ILUSTRATĂ

REVISTĂ DE FAMILIE

APARE LUNAR

ABONAMENTUL PE UN AN 200 LEI. PE O JUMĂTATE AN 100 LEI. UN NUMAR 20 LEI

REDACȚIA: CLUJ, EPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

ADMINISTRAȚIA: CLUJ, LIBRĂRIA EPARHIALĂ, PIAȚA CUZA VODĂ 6

———o-o———

Pentru abonați

Dacă nu găsiți revista la librăria dela care ați cumpărat-o până acuma, adresați-Vă direct administrației. Pentrucă nu mai trimitem revista librăriilor cari nu-și achită datoria față de noi.

———o-o———

Nu uitați să Vă înoiți abonamentul la „Viața Ilustrată" și să recomandați revista prietinilor și cunoscuților D-Voastră. „Viața Ilustrată" este unica revistă de familie, care duce în casa Românului lumină pentru suflet și desfătare pentru ochi.

TIPARUL TIPOGRAFIEI EPARHIEI ORT. ROM. CLUJ

ÎN ACEST NUMĂR:

———o-o———

PENTRU COLABORATORI

Revista se pune sub tipar totdeauna la 15 ale lunei. Domnii colaboratori sunt rugaţi să-şi trimită manuscrisele până la această dată. Rugăm articole scurte, scrise citeţ, pe o singură pagină a hârtiei. Întrucât e posibil dorim ilustraţii (fotografii) la text. Ordinea articolelor e determinată de necesităţi tehnice, nu de alte consideraţii. — Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.



Primim spre publicare cronici despre evenimentele culturale şi sociale din oricare parte a ţării. Aceste cronici trebue să fie însă însoţite de f o t o g r a f i i.